

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma

2025–2028

Kouvola kaupunki
Tekniikka ja ympäristö
PL 85, Torikatu 10
45100 Kouvola
p. 020 61 511

Sisällys

1	Suunnittelun tavoitteet.....	4
1.1	Tietoperusteinen valvonta.....	5
1.2	Osaaminen	5
1.3	Varautuminen.....	5
2	Toimintaympäristö	5
3	Henkilöstö ja voimavarat	6
4	Laadunhallinta.....	9
5	Henkilöstön koulutus- ja perehdytysuunnitelma	10
6	Valvonnasta ja palveluista perittävät maksut.....	10
7	Laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat	11
8	Ohjaus, neuvonta ja kouluttaminen	12
9	Viestintä	12
10	Varautuminen	13
11	Epidemioiden selvittäminen	13
11.1	Sairastumis- ja haittaepäilyilmoitukset.....	14
12	Elintarvikevalvonta	14
12.1	Valvonnan tavoitteet, suunnittelu ja toteutus	14
12.2	Valtakunnalliset painopisteet.....	15
12.3	Omat painopisteet ja projektit	16
12.4	Tarkastusmäärät (sis. toimintamäärät, tarkastustiheys, oma riskiluokitus).....	17
12.5	Epäilyksiin perustuvan valvonnan ym. suunnitteleamattoman valvonnan kuvaus.....	18
12.6	Valvontakohteiden rekisteröimis- ja hyväksymismenettelyt	18
12.7	Näytteenottosuunnitelma	19
13	Terveystensuojelu	20
13.1	Valvonnan tavoitteet, suunnittelu ja toteutus	20
13.2	Valtakunnalliset painopisteet.....	20
13.3	Omat painopisteet ja projektit	21
13.4	Tarkastusmäärät (sis. kohdemäärät, tarkastustiheys, oma riskiluokitus)	22
13.5	Epäilyksiin perustuvan valvonnan ym. suunnitteleamattoman valvonnan kuvaus.....	22
13.6	Valvontakohteiden ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt	22
13.7	Näytteenottosuunnitelma	23
14	Tupakkalain valvonta	24
14.1	Valvonnan tavoitteet, suunnittelu ja toteutus	24
14.2	Valtakunnalliset painopisteet.....	24
14.3	Omat painopisteet.....	27

14.4	Tarkastusmäärät (sis. kohdemäärät, tarkastustiheys, oma riskiluokitus)	27
14.5	Epäilyksiin perustuvan valvonnan ym. suunnittelemattoman valvonnan kuvaus.....	28
14.6	Valvontakohteiden rekisteröimis- ja hyväksymismenettelyt	28
15	Lääkelain valvonta (nikotiinivalmisteet)	28
15.1	Valvonnan tavoitteet, suunnittelu ja toteutus	28
15.2	Tarkastusmäärät (sis. kohdemäärät, tarkastustiheys, oma riskiluokitus)	29
15.3	Valvontakohteiden rekisteröimis- ja hyväksymismenettelyt	29
16	Eläinlääkintähuolto	29
16.1	Valtakunnalliset painopisteet	29
16.2	Eläinten terveyden valvonta	30
16.3	Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti.....	31
16.4	Eläinten lääkitsemisen valvonta	31
16.5	Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti	31
16.6	Eläinten hyvinvoinnin valvonta	32
16.7	Eläimistä saatavat sivutuotteet	34
16.8	Ehdollisuuden valvonta.....	34
16.9	Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen	34
17	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi	37
	Liitteet.....	38
	Viitteet:.....	38

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma

Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö (terveydensuojelulaki 6 §, elintarvikelaki 39 §, tupakkalaki 84 § ja eläinlääkintähuoltolaki 10 §) edellyttää kuntia laatimaan valvontasuunnitelmat. Kunnan valvontasuunnitelma pohjautuu ympäristöterveydenhuollon yhteiseen valvontasuunnitelmaan. Lisäksi suunnitelmassa huomioidaan valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat. Valvontasuunnitelma viedään valvontaviranomaisena toimivan Kouvolan teknisen lautakunnan lupajaoston hyväksyttäväksi ja se toimitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastoon.

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi valvontaviranomaisten pitää varautua myös valituksiin ja epäilyihin liittyvään valvontaan sekä häiriötilanteiden hoitamiseen. Nämä tehtävät on yleensä priorisoitava ja tehtävä kiireellisesti. Tarkastustoiminnan lisäksi ympäristöterveydenhuollon valvonnassa tarvitaan myös muita lainsäädännön noudattamiseen tähtäviä toimenpiteitä, esimerkiksi terveyshaittojen ennaltaehkäisyä ja näytteenottoa. Valvonnan tehokkaan kohdentamisen kannalta on tärkeä arvioida, miten valvontaa voidaan kehittää ja miten voidaan hyödyntää uusia toimintatapoja. Yhteistyö ja avoin vuoropuhelu toimijoiden ja eri viranomaisten välillä edistää valvonnan vaikuttavuutta merkittävästi.

1 Suunnittelun tavoitteet

Ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman ohjelmakauden 2025–2028 teemana on vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Teemaa voidaan edistää seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- tietoperusteinen valvonta
- osaaminen
- varautuminen

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontaohjelman tavoitteena on yhtenäistää ympäristöterveydenhuollon ohjausta sekä lisätä valvonnan vaikuttavuutta ja laatua yhtenäistämällä valvontakäytäntöjä valtakunnallisesti.

Suunnitelmallisen valvonnan tarkastusmääriä on arvioitu koko neljän vuoden ohjelmakaudelle (taulukko 1). Tarkastusmäärät perustuvat tähänhetkiseen tilanteeseen ja ovat näin ollen suuntaa antavia. On kuitenkin tärkeää arvioida tarkastusmääriä myös pidemmällä aikajänteellä, jotta voidaan suunnitella valvontaa ja resurssitarvetta.

Taulukko 1 Arvioidut suunnitelmallisten tarkastusten määrät v. 2025–2028 tämänhetkisen tiedon mukaan

	2025	2026	2027	2028
Elintarvikevalvonta	484	367	417	432
Terveydensuojelu	167	153	145	140
Tupakka- ja lääkelaki	44	23	57	49

Liitteessä 1 on esitetty valvonnan volyymejä kokoamalla yhteen lukuja menneiltä vuosilta ja arvioimalla vastaavia lukuja tulevalle vuodelle. Volyymitaulukon avulla voidaan seurata valvonnan kehitystä.

1.1 Tietoperusteinen valvonta

Ympäristöterveydenhuollon valvonta on suunnitelmallista ja säännöllistä, ja se perustuu jatkuvaan riskien arviointiin. Valvontaa suunnataan niihin kohteisiin, joissa sille on eniten tarvetta. Riskien suuruuteen vaikuttavat mm. toiminnan luonne ja laajuus, altistuvien määrä, vaaran vakavuus ja todennäköisyys sekä aikaisemmat valvontatulokset.

Valvontayksikössä on laadittu paljon erilaisia omia toimintaohjeita, jotka tukevat myös tietoperusteista valvontaa. On sovittu mihin ja miten tietoja tallennetaan, jotta ne ovat luotettavia ja tarvittaessa kaikkien käytettävissä. Ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn toiminnanohjaus- ja tietojärjestelmään (Vati) tehtävien kirjausten oikeellisuuteen kiinnitetään jatkuvasti huomiota ja kirjaukset tehdään Vati-ohjeistuksien mukaisesti. Ajoittain kohdistetaan myös omia sisäisiä auditointeja Vati-kirjausten oikeellisuuteen.

Vati:sta saatavia koontiraportteja hyödynnetään valvonnan painotuksien valitsemisessa ja valvonnan kehittämisessä. Saatujen tietojen perusteella voidaan myös perustella päättäjille resurssitarvetta ja suunnata tarvittaessa valvontaa sinne missä on eniten tarvetta.

1.2 Osaaminen

Ympäristöterveydenhuollon toimintaympäristö on poikkeuksellisen laaja, monialainen ja alati muuttuva. Haasteellisessa toimintaympäristössä monipuolisen osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen on keskeisessä roolissa tehtävien toteuttamiseksi laadukkaasti ja tehokkaasti.

Ympäristöterveydenhuollon viroille on määritetty pätevyysvaatimukset ja niitä noudatetaan virkavalinnoissa ja työtehtävissä. Alkuperäiset tutkintotodistukset tarkistetaan ennen valintapäätöstä. Terveysvalvonnan harjoittelijat tekevät valvontatarkastuksien sijaan avustavia työtehtäviä, näytteenottoja sekä ohjaus- ja neuvontakäyntejä. Eläinlääkintähuollossa muille kuin eläinlääkäreille ei anneta työtehtäviä, jotka säädösten mukaan kuuluvat eläinlääkärin tehtäväksi.

Viranhaltijat pyrkivät osallistumaan tarjolla oleviin osaamista tukeviin koulutuksiin. Jokaisella on erilainen koulutustarve ja näin ollen koulutuksiin ilmoittautuminen ja osallistuminen vaatii omaa aktiivisuutta. Koulutuksista ja uusien työntekijöiden perehdyttämisestä on kerrottu tarkemmin kohdassa 5. ”Henkilöstön koulutus- ja perehdytysuunnitelma”.

1.3 Varautuminen

Ympäristöterveydenhuollon varautumisesta on kerrottu kohdassa 10. ”Varautuminen”.

2 Toimintaympäristö

Hyvien kulkuyhteyksien varrella sijaitseva Kouvola on kehittyvä maakuntakeskus. Asukkaita kaupungissa on vajaat 79 000. Asukasluvultaan Kouvola on Suomen 11. suurin kaupunki ja maapinta-alaltaan Etelä-Suomen suurin. Kouvola on sekoitus kaupunkiympäristöä ja maaseutua. Kouvola on paljon maataloja ja viljelyala on merkittävässä roolissa. Myös luomutuotannossa Kouvola on Suomen kärkeä. Kouvola on hyvän logistisen sijainnin vuoksi Suomen suurin tavaraliikenteen järjestelypiha. Logistiikka, bio- ja kiertotalous sekä elintarvikesektori ovat Kouvolan elinvoiman kulmakiviä. Kaupunki kiinnostaa tällä hetkellä erityisesti datakeskustoimijoita sekä aurinkosähkön tuottajia. Kesäisin Kouvola järjestetään paljon erilaisia yleisötapahtumia.

Kouvola on Suomen suurin varuskunta-kaupunki ja alueella toimivat Karjalan prikaati Vekaranjärvellä sekä Utin jääkärirykmentti. Kouvola on paljon vesistöä Kymijoen ja lähes viidensadan järven

muodossa. Kouvola on Suomen vilkkaimpia mökkipaikkakuntia. Kouvola on kymmenkunta yleistä uimarantaa, joista neljä on ns. EU-uimarantoja vilkkaan kävijämäärän vuoksi.

Vesihuollon kannalta Kouvola on hyvin monitahoinen ja talousvettä toimittavat laitokset vaihtelevat suurista vesilaitoksista hyvin pieniin vesiosuuskuntiin. Kouvola on paljon vedenottamoita ja näin ollen häiriötilanteissa on paremmat mahdollisuudet turvata vedensaanti myös haja-asutusalueilla. Toisaalta suuri määrä vedenjakelualuita työllistää viranomaisvalvonnassa.

Kouvola sijaitsee alueella, jonka maaperässä esiintyy tavanomaista korkeampia radonpitoisuuksia. Radonilla voi olla vaikutuksia sekä sisäilmaan että talousveteen. Alueen maaperän vuoksi myös pohjaveden fluoridipitoisuudet ovat paikoin korkeat. Myös korkeita rauta- ja mangaanipitoisuuksia esiintyy kaivovesissä.

Kouvolan elintarvikevalvontakohteet ovat monipuolisia ja kattavat laajan kirjon toimialoja. Teollisuuden alalla on useita makeisten valmistajia, sekä suuria että pieniä leipomoita, maitoalan laitoksia, marja- ja viljaperäisten juomien valmistajia sekä kahvinpaahtimoita. Kymijoen varrella sijaitsee useita elintarvikekontaktimateriaalien valmistajia ja niitä jatkojalostavia painotaloja. Lisäksi Kouvola on runsaasti ravintoloita, kahviloita, kauppoja ja suurtalouskeittiöitä, jotka kaikki kuuluvat elintarvikevalvonnan piiriin.

Kouvola on runsaasti lemmikkinä pidettäviä koiria, kissoja sekä muita pieneläimiä ja valtaosa kaupungineläinlääkäreiden hoitamista potilaista onkin koiria tai kissoja. Kouvolan alueella on myös n. 50 nautakarjatilaa, jotka työllistävät kaupungineläinlääkäreitä säännöllisesti. Lisäksi alueella on useita ammattimaisesti hevosia pitäviä toimijoita sekä lukuisia harrastehevosia pitäviä yksityishenkilöitä.

Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuolto kuuluu organisaatiossa tekniikka ja ympäristö -toimialaan ja tämän alla olevaan viranomaispalvelut -palveluun. Ympäristöterveydenhuolto toimii Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan lupajaoston alaisena. Viranomaispalvelujen johtajana toimii rakennusvalvontapäällikkö ja ympäristöterveydenhuollon esimiehenä ympäristöterveyspäällikkö. Ympäristöterveydenhuollon toiminta jakautuu terveysvalvontaan ja eläinlääkintähuoltoon. Vuoden 2025 alusta lähtien ympäristöterveydenhuolto on organisaatiossa kokonaan oma yksikkönsä. Aiemmin ympäristöterveydenhuolto oli osana ympäristöpalveluja ympäristönsuojelun kanssa.

3 Henkilöstö ja voimavarat

Ympäristöterveydenhuollossa on taulukon 2 mukaiset virat ja henkilöstömäärä.

Taulukko 2 Ympäristöterveydenhuollon virat ja henkilöstömäärä

Virkanimike	Virkojen määrä	Henkilöstömäärä
Ympäristöterveyspäällikkö	1	1
Terveydensuojelusuunnittelija	1	1
Vastaava terveystarkastaja	1	1
Terveystarkastaja	8	7

Hygieenikkoeläinlääkäri	1	0,5
Valvontaeläinlääkäri	2	2
Eläinlääkintähuollosta vastaava eläinlääkäri	1	1
Kaupungineläinlääkäri	5	4,5
Vastaanottoavustaja (toimi)	2	2
Toimistosihteeri (toimi)	1	1
Yhteensä	23	21

Ympäristöterveydenhuollon toimintaa johtaa ympäristöterveyspäällikkö.

Terveysuojelusuunnittelija suunnittelee terveysvalvonnan toimintaa sekä vetää terveysuojelutiimiä. Vastaava terveystarkastaja toimii elintarviketiimin vetäjänä, koordinoi elintarvikevalvontaa ja toimii ympäristöpäällikön ensimmäisenä sijaisena. Terveystarkastajat hoitavat eri painotuksin ympäristöterveydenhuollon toimialaan kuuluvia tehtäviä. Hygieenikkoeläinlääkäri tekee eläinperäisiä elintarvikkeita käsittelevien elintarvikehuoneistojen (pääasiallisesti hyväksytyt elintarvikehuoneistot) valvontaa. Hygieenikkoeläinlääkärin työajasta noin puolet on Kouvolan valvontayksikön käytössä. Loppuosa on Kotkan ja Haminan valvontayksiköiden käytössä kaupunkien välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Eläinlääkintähuolto on jakaantunut eläinlääkäripalveluihin ja eläinten hyvinvoinnin valvontaan. Yhteisvastaanotolla eläinlääkäripalveluista vastaavat eläinlääkintähuollosta vastaava eläinlääkäri, neljä kaupungineläinlääkäriä ja kaksi vastaanottoavustajaa. Lisäksi yksi kaupungineläinlääkärivirka on täytetty osittain, jolloin päivitys saadaan jaettua kuuden eläinlääkärin kesken. Eläinlääkintähuollosta vastaava eläinlääkäri toimii kaupungineläinlääkäreiden ja vastaanottoavustajien esihenkilönä ja toimenkuvaan kuuluu praktiikkatyön lisäksi hallinnollisia työtehtäviä. Kaupungineläinlääkärit hoitavat praktiikkatyön lisäksi työnjakonsa mukaisesti erilaisia virkatehtäviä.

Eläinten hyvinvoinnin valvontaa tekee kaksi valvontaeläinlääkäriä, joiden toimipiste on terveysvalvonnan yhteydessä kaupungintalolla. Valvontaeläinlääkärit vastaavat myös sivutuotevalvonnasta ja tekevät eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaa.

Vuoden 2025 alusta toimistosihteeri siirtyy organisaatiomuutoksessa lakkautuvasta ympäristöpalveluiden palvelusta ympäristöterveydenhuoltoon ympäristöterveyspäällikön alaisuuteen. Osa toimistosihteerin resurssista säilyy kuitenkin ympäristönsuojelun käytössä.

Henkilöstövoimavarat jakaantuvat eri ympäristöterveydenhuollon toimialoille taulukon 3 mukaisesti. Henkilöstövoimavaroissa on mukana ympäristöterveydenhuollon omien voimavarojen lisäksi myös toimistohenkilökunnan ympäristöterveydenhuoltoon käyttämät voimavarat.

Taulukko 3 Henkilöstövoimavarojen jakautuminen toimialoittain

Toimiala	Henkilötyövuodet
Terveystarkastuksen valvonta	4,5
Tupakkalain valvonta	0,3
Elintarvikevalvonta	4,4
Eläinlääkäripalvelut	5,5
Eläinsuojeluvalvonta	2,0
Eläintautivalvonta	0,15
Muut tehtävät (mm. johtaminen, toimistotehtävät)	4,15
Yhteensä	21,0

Ympäristöterveydenhuollon käytettävissä olevista voimavaroista vain osa voidaan käyttää suunnitelmalliseen valvontaan, sillä tehtäväkenttään kuuluu paljon muitakin. Lomajärjestelyt pyritään tekemään siten, että välttämättömät ja kiireelliset tehtävät pystytään aina hoitamaan.

Terveysvalvonnan alla on elintarvike-, terveystarkastus- ja tupakkavalvonnan tiimit. Elintarviketiimiin kuuluu vastaava terveystarkastaja, hygieenikkoeläinlääkäri ja kolme terveystarkastajaa. Aiemmin tiimissä oli neljä terveystarkastajaa, mutta tällä hetkellä on yksi elintarvikevalvonnan virka täyttämättä. Elintarviketiimi kokoontuu kahden viikon välein. Elintarviketiimin sisällä on tehty tehtävänjakoa ja erikoistumista siten, että jokaiseen aihealueeseen on perehtynyt vähintään kaksi tarkastajaa. Aihealueita on mm. uudet toimijat, liikkuvat elintarvikehuoneistot, ravintolisät, vierasaineet, kontaktimateriaalit, alkutuotanto, elintarviketuholaiset ja leipomot.

Terveystarkastustiimiin kuuluu terveystarkastus suunnittelija ja neljä terveystarkastajaa. Terveystarkastustiimi kokoontuu kolmen viikon välein. Terveystarkastustiimin sisällä on tehty työnjakoa suunnitelmallisen valvonnan, talousvesivalvonnan ja sisäilmavalvonnan osalta. Myös uimavesi-, melu- ja haittaeläinasioiden osalta on tehty työnjakoa. Karkeasti jaoteltuna yksi terveystarkastaja on painottunut sisäilmavalvontaan, yksi talousvesivalvontaan ja kolme henkilöä tekee suunnitelmallista valvontaa.

Tupakkavalvontatiimiin kuuluu terveystarkastus suunnittelija ja kolme terveystarkastajaa. Tehtävät jakaantuvat myynnin valvontaan ja tupakoinnin (tupakointikieltojen noudattaminen, tupakansavun kulkeutuminen) valvontaan. Terveystarkastus suunnittelija valmistelee asuntoyhteisöjen tupakointikieltopäätökset lupajaoston päätettäväksi.

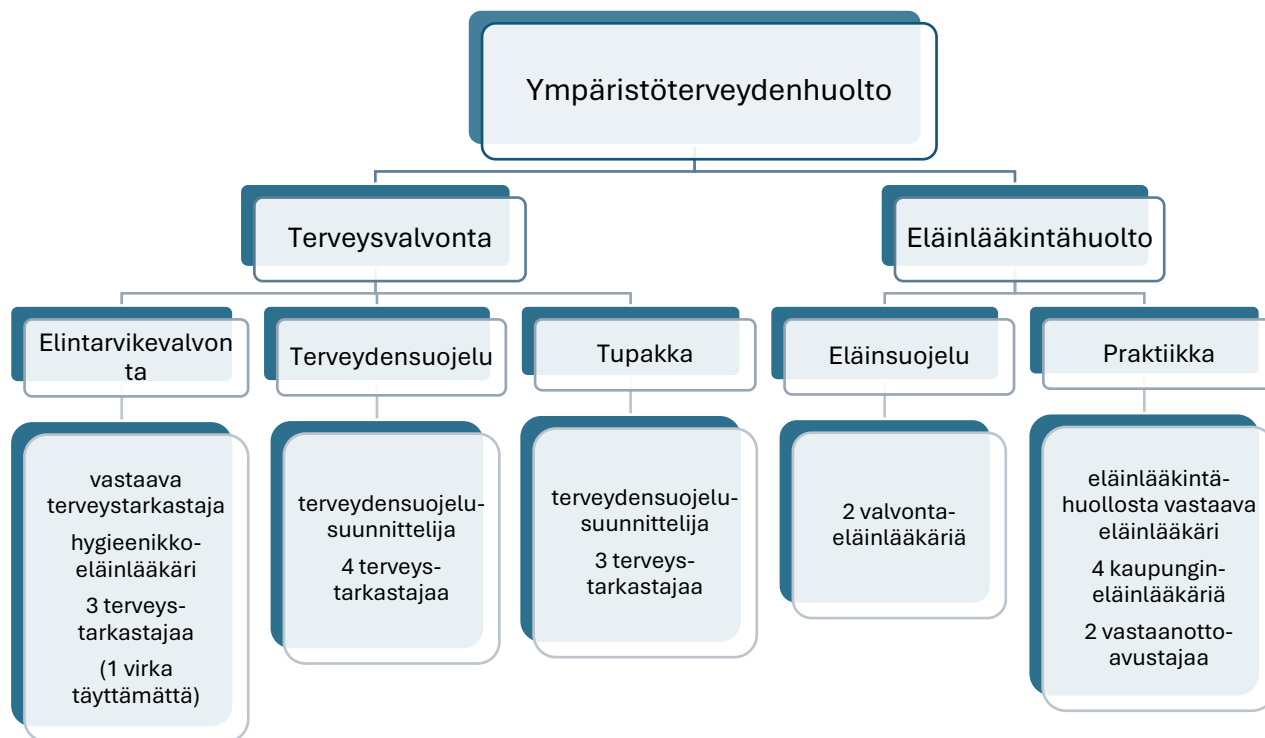
Koko terveystarkastuksen yksikköpalaverit pidetään kolmen viikon välein. Terveystarkastuksen palaveriisiin osallistuvat myös valvontaeläinlääkärit.

Eläinlääkärivastaanoton henkilökunta kokoontuu kerran kuukaudessa ja lisäksi valvontaeläinlääkärit ja praktikkoeläinlääkärit pitävät yhteistyöpalavereja eläinten hyvinvoinnin valvonnan osalta kahden

kuukauden välein. Kahdesti vuodessa pidetään eläinlääkäripalaveri kaikille kaupungin palveluksessa oleville eläinlääkäreille ja palaveriin osallistuvat yleensä myös vastaanottoavustajat.

Kerran vuodessa järjestetään koko ympäristöterveydenhuollon kehityspäivä.

Kuvassa 1 on kuvaaja ympäristöterveydenhuollon tehtävien jakaantumisesta eri tiimeihin.

Kuva 1 Ympäristöterveydenhuollon tehtävien jakaantuminen eri tiimeihin

Ympäristöterveydenhuollossa on lisäksi eri osa-alueittain perustettuja tiimejä; laatutiimi, valmiustiimi ja viestintätiimi. Laatutiimin toiminnasta on kerrottu kohdassa 4. ”Laadunhallinta”, valmiustiimin toiminnasta on kerrottu kohdassa 10. ”Varautuminen” ja viestintätiimistä on kerrottu kohdassa 9. ”Viestintä”.

Kaupungin talouden tasapainottamiseksi jätetään yksi elintarvikevalvontaan painottuvaa virka täyttämättä vuodelle 2025. Tämän johdosta joitain lakisääteisiä työtehtäviä joudutaan priorisoimaan ja osa jätetään tekemättä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että joka vuosi tarkastettavien ravintolatoimintojen osalta tehdään ensisijaisesti vain uusien kohteiden tarkastukset, seurantatarkastukset ja vuodelta 2024 siirtyneet tarkastukset. Tähän linjaukseen päädyttiin, koska ravintolatarkastukset työllistivät paljon vuonna 2024 ja niihin tehtiin paljon uusintatarkastuksia. Tämä johti siihen, että moniin kohteisiin ei ehditty tehdä tarkastusta ollenkaan ja ne siirtyvät vuodelle 2025. Ravintolatarkastuksien vähentämisen lisäksi tapahtumien ja ulkopaikkauntalaisten liikkuvien elintarvikehuoneistojen osalta siirrytään jälkivalvontaan, jota tehdään lähinnä valitusten perusteella. Tämä tarkoittaa tapahtumiin tulevien elintarviketoimijoiden ohjauksen vähentämistä.

4 Laadunhallinta

Ympäristöterveydenhuollossa toteutetaan omaa laadunhallintaa. Oman laadunhallintajärjestelmän avulla pyritään yhdenmukaistamaan valvontakäytäntöjä ja kehittämään jatkuvasti laadunhallintaa. Kouvolan ympäristöterveydenhuollolla on myös laatuksikirja.

Laadunhallinta koostuu pääosin poikkeamahallinnasta ja auditoinneista. Poikkeamille on koontitaulukko, johon kirjataan vuosittain poikkeamat. Eläinlääkintähuollolle ja terveysvalvonnalle on erilliset poikkeamataulukot.

Sisäisille auditoinneille laaditaan vuosittain auditointiohjelma. Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö toteuttaa itse sisäiset auditoinnit. Henkilöstöstä neljä on käynyt sisäisen auditoijan koulutuksen. Auditointien tulokset käydään läpi henkilöstön kanssa ja tehdään tarvittaessa seuranta-auditointeja.

Kouvolan ympäristöterveydenhuollolla on oma laatutiimi, johon kuuluvat ympäristöterveyspäällikkö, vastaava terveystarkastaja, terveydensuojelusuunnittelija, eläinlääkintähuollosta vastaava eläinlääkäri ja kaksi terveystarkastajaa. Laatutiimi kokoontuu säännöllisesti ja määrittelee vuoden ensimmäisessä kokouksessa laatutavoitteet kuluvalle vuodelle.

5 Henkilöstön koulutus- ja perehdytysuunnitelma

Kouvolan ympäristöterveydenhuollon vuosittain laadittavassa talousarviossa varataan henkilöstön kouluttautumiseen rahasumma, jonka puitteissa voidaan osallistua tarjolla oleviin eri toimialojen koulutuksiin. Koulutuksiin osallistumisessa pyritään ottamaan huomioon se, että koulutukset jakautuisivat tasapuolisesti henkilöstön kesken. Jokaisella viranhaltijalla on velvollisuus osata lainsäädännön soveltamiseen, viranomaisten tehtäviin ja hallinnollisiin prosesseihin liittyvät taidot. Jokaisella on erilainen koulutustarve, joten näin ollen koulutuksiin ilmoittautuminen ja osallistuminen vaatii hyvin paljon myös omaa aktiivisuutta. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on suositeltu koulutustavoitteeksi keskimäärin kahdeksan koulutuspäivää vuodessa viranhaltijaa kohden.

Tarjolla olevista koulutuksista tiedotetaan ympäristöterveydenhuollon eri ryhmien Teams-kanavilla. Lisäksi koulutukset käydään läpi tiimeittäin ja arvioidaan koulutustarvetta. Koko yksikköä koskevat koulutukset käsitellään yksikköpalaverissa. Ympäristöterveyspäällikkö määrittelee tapauskohtaisesti, mihin maksullisiin koulutuksiin on mahdollista osallistua.

Uusien työntekijöiden perehdytykseen on terveys- ja eläinsuojeluvalvonnassa laadittu kaupungin yleisten perehdytysohjeiden lisäksi jokaiselle perehdytettävälle räätälöidyt perehdytystaulukot. Perehdytystaulukkoon on määritetty aihealueittain perehdytyksen vastuuhenkilö ja taulukkoon kuitataan annetun perehdytyksen jälkeen perehdytys tehdyksi. On sekä perehdyttäjän että perehdytettävän vastuulla huolehtia, että kaikki perehdytykset tulee suoritetuksi. Viime kädessä esihenkilön tulee varmistaa riittävä perehdytys. Kouvolan kaupungilla on käytössä Intro-perehdytysohjelmisto, jonka käyttöönotto on ympäristöterveydenhuollossa ajankohtaista vuoden 2025 aikana.

Eläinlääkäreiden yhteisvastaanotolla eläinlääkäreiden, vastaanottoavustajien ja harjoittelijoiden perehdytyksestä vastaa vastaava kaupungineläinlääkäri sekä erikseen tehtävään nimetty kaupungineläinlääkäri. Lisäksi perehdytykseen kuuluvat asiat on koottu vastaanotolla erilliseen perehdytyskansioon.

6 Valvonnasta ja palveluista perittävät maksut

Ympäristöterveydenhuollon valvonnasta peritään asiakkailta maksut voimassa olevan ympäristöterveydenhuollon [maksutaksan](#) mukaisesti. Voimassa oleva maksutaksa on nähtävissä internetsivuilla. Maksut koskevat rekisteröinti-, hyväksymis- ja ilmoitusmenettelyjä,

valvontatarkastuksia ja näytteenottoa, ja ne perustuvat viranomaiselle aiheutuneiden kokonaiskustannusten määrään. Maksutaksa sisältää myös eläinlääkintähuollon klinikka- ja laitemaksut.

Tarkastuskohtaisten maksujen lisäksi elintarvike- ja terveydensuojelulaissa määritetyiltä toimijoilta peritään vuosittainen 150 euron suuruinen lakisääteinen perusmaksu. Mikäli toiminnanharjoittajan yhdessä toimipaikassa harjoittama toiminta sisältää useita elintarvikelain tai terveydensuojelulain mukaisia toimintoja, valvonnan perusmaksu peritään vuosittain vain yhden kerran. Mikäli samassa toimipisteessä on sekä elintarvikelain että terveydensuojelulain mukaista perusmaksun piiriin kuuluvaa toimintaa, peritään perusmaksu molemmista toiminnoista. Valvonnan perusmaksu peritään kalenterivuoden alussa. Valvontakohteelta, jonka toiminnan aloittamisesta tehdään ilmoitus kesken kalenterivuoden, ei peritä valvonnan perusmaksua kyseiseltä kalenterivuodelta. Mikäli toiminnanharjoittaja tekee kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ilmoituksen toiminnan lopettamisesta, valvonnan perusmaksun periminen päättyy seuraavan kalenterivuoden alusta. Tupakka- ja lääkelain mukaisten tupakkatuotteiden ja nikotiinivalmisteiden myyntipisteistä peritään vuosittainen valvontamaksu.

Klinikka- ja laitemaksujen ohella eläinlääkintähuollossa peritään kunnalliseen eläinlääkäritaksaan perustuvan hinnaston mukaisia toimenpidemaksuja. Lisäksi eläinlääkärit perivät eläinten omistajilta korvauksen käytetyistä ja luovutetuista lääkkeistä ja tarvikkeista sekä mahdolliset matkakulut. Alueella ei ole käytössä subventioita eli kunta ei subventoi esim. matkoista tietyn omavastuuosuuden ylittävistä osuudesta hyötyeläimen hoidosta aiheutuvia kuluja eläimen omistajalle. Keskitetty yhteydenottopalvelu on päivystysaikana maksullinen.

7 Laboratoriot ja ulkopuoliset asiantuntijat

Elintarvikelaki ja terveydensuojelulaki edellyttävät, että valvontasuunnitelmassa on esitettävä hyväksytyt laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu. Viranomaisvalvontaa varten otetut näytteet tulee tutkituttaa Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa, jolla on akkreditoidut tutkimusmenetelmät.

Pääsääntöisesti näytteet on toimitettu Kouvolaan sijaitsevaan Kymen Ympäristölaboratorio Oy:hyn. Myös valvontakohteiden itse ottamat näytteet on tutkittu yleensä em. laboratoriossa. Kymen Ympäristölaboratorio Oy on menettänyt alkuvuonna 2023 mikrobiologisen analytiikan osalta akkreditoinnin ja näin ollen kyseiset analyysit teetetään alihankintana muissa laboratorioissa. Laboratorio on tehnyt toimia akkreditoinnin takaisin saamiseksi. Kouvolan kaupungin ympäristöpalveluilla ja Kymen Ympäristölaboratorio Oy:llä on palvelusopimus laboratoriopalveluiden saatavuudesta myös iltaisin ja viikonloppuisin erityistilanteiden varalta. Sopimus laboratoriopalveluista on tarkoitus päivittää tai kilpailuttaa vuonna 2025.

Ajoittain näytteitä lähetetään tutkittavaksi myös muihin laboratorioihin (esimerkiksi Eurofins, Metropolilab Oy). Laboratorio valitaan tapauskohtaisesti. Lähes kaikki eläintautien tutkimiseen liittyvät näytteet lähetetään Ruokaviraston laboratorioon.

Ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään viranomaisen toimesta hyvin vähän. Uimarantojen vesinäytteenotto on ulkoistettu osittain Kymijoen vesi ja ympäristö ry:lle ja uimahallien näytteenotto Kymen Ympäristölaboratoriolle. Toimijat käyttävät itse erilaisia konsulttifirmoja sisäilmaselvityksiin ja radonmittauksien tekemiseen.

8 Ohjaus, neuvonta ja kouluttaminen

Ajankohtaisista asioista pyritään aina tiedottamaan toimijoita joko yleisen viestintäsuunnitelman mukaisesti tai suoraan kohteille toimitettavin jakeluin. Valvontakäyntien lisäksi toimijoille pyritään järjestämään kohdennettuja koulutuksia.

Terveysvalvonta on tehnyt koulutusvideoita elintarvikevalvonnan aihealueista ja talousvesinäytteenotosta. [Koulutusvideot](#) ovat koko ajan katsottavissa internetsivuilta.

Elintarvikevalvonnassa toteutetaan vuosittain lyhyitä maksuttomia ohjaus- ja neuvontakäyntejä (ks. kohta 12.3.1 elintarvikevalvonnan ohjaus ja neuvonta-projektit). Terveystarkastuksen antamasta ohjauksesta kerrotaan kohdassa 13. ”Terveystarkastus” ja tupakkavalvonnan ohjauksesta kohdassa 14. ”Tupakkalain valvonta”.

9 Viestintä

Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) painottaa viranomaisen velvollisuutta tiedottaa toiminnastaan. Myös elintarvikelain 27 §:n mukaan kunnan tulee tiedottaa ja neuvoa paikallisia yrityksiä ja muita yhteistyötahoja lainsäädännössä annettujen vaatimusten noudattamiseksi ja elintarviketurvallisuuden toteuttamiseksi koko elintarvikeketjussa.

Tiedotusvastuu ympäristöterveydenhuollon valvontayksikössä on ympäristöterveyspäälliköllä. Normaaliajan häiriötilanteita ja poikkeusoloja koskevat tiedotusohjeet ovat ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa ja Tekniikka ja ympäristö -toimialan kriisiviestintäohjeessa.

Vuosittain laaditaan viestintäsuunnitelma, johon listataan teemoja, joista tullaan tekemään tiedotteita tai some-julkaisuja. Viestintäsuunnitelmassa on viikkotasoiset aikataulutavoitteet julkaisujen tekemiselle. Suurin osa on Facebook-tilillä tehtäviä julkaisuja, mutta ajankohtaisista asioista tiedotetaan myös omilla internetsivuilla, paikallismedioiden kautta sekä kuntalaisten asukaslehdessä ja henkilöstölehdessä.

Viestintää koordinoi oma viestintätiimi, johon kuuluu kaksi terveystarkastajaa, vastaava terveystarkastaja, terveystarkastusohjelmistonsuunnittelija ja valvontaeläinlääkäri. Viestintätiimi kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa. Viestintätiimin toimesta seurataan myös annettujen tiedotteiden ja julkaisujen sekä koulutusvideoiden saamaa kattavuutta. Kouvolan kaupungin puolesta on tarjolla paljon viestintää ohjaavaa koulutusta ja Teams-ryhmä, jossa tietoa jaetaan. Ympäristöterveydenhuollon toimialojen internet-sivut ovat kaupungin internet-sivujen alla jakautuneina hieman eri sijainteihin.

Sisäistä viestintää toteutetaan säännöllisissä yksikköpalavereissa ja tiimien omissa palavereissa. Sisäistä viestintää harjoitetaan myös sähköpostitse ja Teams-kanavilla. Ajankohtaisista asioista ja koulutuspäivien tärkeimmät asiat jaetaan koko yksikölle. Koulutusmateriaalit tallennetaan myöhempää käyttöä varten sähköisiin kansioihin.

Viranomaistyössä on tärkeää tehdä yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa ja viedä tarvittaessa havaitsemiaan asioita tiedoksi asianomaisille viranomaisille. Muita viranomaisia ovat mm. Aluehallintovirasto, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja poliisi. Ympäristöterveydenhuollolla on säännölliset yhteistyöpalaverit kaupungin ruokapalveluiden, varhaiskasvatuksen, puhtauspalvelujen, liikuntapalvelujen ja rakennusvalvonnan sekä sosiaaliviranomaisten, poliisin, Kouvolan Veden, Kymenlaakson pelastuslaitoksen ja Kymen Ympäristölaboratorio Oy:n kanssa. Terveysvalvonta on mukana myös kaupungin ja puolustusvoimien sisäilmatyöryhmissä.

10 Varautuminen

Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö velvoittaa viranomaisia ja toimijoita laatimaan suunnitelmia varautumisesta häiriötilanteisiin (EL 24 §, 27 §, EtL 18, 67–70 §, TsL 8 §, valvonta-asetus (EU) 2017/625 art 115). Terveystensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomaisella on lainsäädännön perusteella velvollisuus toimia epäiltäessä terveyshaittaa ja vastaavasti eläinterveysviranomaisella epäiltäessä viranomaistoimin vastustettavaa eläintautia.

Kouvolan ympäristöterveydenhuollolla on oma valmiussuunnitelma, jossa on ohjeistusta toiminnasta eri häiriötilanteissa ja tiedotemallipohjia. Valmiussuunnitelmaa päivitetään jatkuvasti. Valmiussuunnitelmassa on käsitelty poikkeusolojen lisäksi myös ympäristöterveydenhuollon normaaliolojen häiriötilanteita ja niissä tapahtuvaa toimintaa.

Ympäristöterveydenhuollon valvontaa tekee useampi henkilö ja tämän takia virka-aikana on mahdollista hoitaa erityistilanteissa tarvittavat tarkastukset, näytteenotto- ym. toimenpiteet. Terveysvalvonnalla ei ole päivystysvelvoitetta. Varautumisessa on huomioitu lisäksi vaaratilanteissa tarvittava tutkimusvalmius sekä yhteydet asiantuntijaorganisaatioihin ja sidosryhmiin. Lisäksi kolme eläinlääkäriä on nimetty valmiuseläinlääkäriksi.

Ympäristöterveyspäällikkö kuuluu tekniikka ja ympäristö -toimialan valmiusryhmään sekä Kouvolan kaupungin kriisi- ja häiriötilanteiden johtoryhmään, jotka kokoontuvat säännöllisesti. Kymenlaakson alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköistä on edustaja Kymenlaakson alueen Kymen Turva-varautumisverkostossa. Edustusvuoro vaihtuu vuosittain Kymenlaakson alueen ympäristöterveydenhuollon yksiköiden välillä.

Terveysvalvonnassa on oma valmiustiimi, joka kokoontuu n. 3–4 kertaa vuodessa tai tarvittaessa. Valmiustiimin jäseniä osallistuu vuosittain ympäristöterveydenhuollon varautumiskoulutukseen Pelastusopistolla. Valmiusharjoituksiin ympäristöterveydenhuolto pyrkii osallistumaan aina, kun niitä järjestetään. Vuonna 2025 on tiedossa ainakin YMPPI24 -valmiusharjoitus, josta saadaan harjoittelupaketti ja se toteutetaan itsenäisesti.

Ympäristöterveydenhuolto on varautunut normaaliajan toiminnassa elintarvikkeista ja vedestä aiheutuviin terveysvaaratilanteisiin arvioimalla valvontakohteiden toiminnan tasoa ja omavalvonnan toimivuutta ja tältä pohjalta toiminnan riskejä. Olisikin tärkeää omata riittävät valvonnan resurssit ennaltaehkäisevää työtä varten.

Varautuminen valvontakaudella 2025–2028:

- Valvontakaudella pyritään huomioimaan valtakunnallisten valvontaohjelmien mukaiset painopisteet varautumisessa.
- Valmiussuunnitelman uudistaminen
- Yhteistyön syventäminen hyvinvointialueen kanssa ja valmiussuunnitelmien yhdenmukaistaminen

11 Epidemioiden selvittäminen

Saatuaan ilmoituksen ruokamyrkytyksestä tai ruokamyrkytysepäilystä tai vesivälitteisestä epidemiasta alueellaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen tai elintarvikevalvontaviranomaisen on viipymättä aloitettava tapausta koskeva tutkimus (elintarvikelaki 47 § ja terveydensuojelulaki 20a §).

Epidemian selvityksen keskeinen tavoite on sairastumisen aiheuttajan ja lähteen etsiminen. Epidemiaa epäiltäessä viranomaisten tulee toimia nopeasti, jotta on mahdollista estää epidemian mahdollinen leviäminen ja saada ehkäisevät toimenpiteet käyntiin. Näytteenotto on tapauskohtaista ja epidemiaan liittyvien näytteiden kustannuksista vastaa kaupunki.

Kouvolassa on nimetty elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvitystyötä varten Valtioneuvoston antaman asetuksen (1365/2011) mukainen selvitystyöryhmä, johon kuuluu hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaava lääkäri, hygieniahoitaja, tartuntatautihoitaja ja palveluesimies sekä ympäristöterveyspäälikkö, vastaava terveystarkastaja ja kaksi terveystarkastajaa. Lisäksi ryhmään on nimetty vesilaitosten edustajat. Kouvolassa työryhmä kokoontuu säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa ja epidemioiden yhteydessä tarvittaessa.

Varsinaisesta selvitystyöstä työryhmä on laatinut toimintaohjeen, josta käy tarkemmin ilmi tehtäväjako ja tarvittavat toimenpiteet epidemiatilanteessa. Toimintaohje on osa terveysvalvonnan valmiussuunnitelmaa. Terveysvalvonta vastaa epäily- ja selvitysilmoitusten tekemisestä. Jokaisesta epidemiaepäilystä tulee työryhmän ilmoittaa sähköisesti Ruokaviraston ja THL:n yhteiseen RYMY-raportointijärjestelmään.

Ympäristöterveyspäälikkö ja talousvedestä vastaava terveystarkastaja ovat mukana myös puolustusvoimien ruokamyrkytystyöryhmissä sekä Utissa että Vekaranjärvellä. Puolustusvoimien ruokamyrkytystyöryhmät kokoontuvat kerran vuodessa ja aina tarvittaessa.

11.1 Sairastumis- ja haittaepäilyilmoitukset

Vuonna 2023 Ilppa-ilmoituspalveluun lisättiin kuluttajille mahdollisuus ilmoittaa sairastumis- tai haittaepäilystä. Kuluttaja voi ilmoittaa Ilpassa sairastumisesta tai muusta reaktiosta tai haitasta, jonka epäilee aiheutuneen elintarvikkeesta, talousvedestä tai uimavedestä. Sairastumis- ja haittaepäilyilmoitukset tulevat terveysvalvonnan käsiteltäväksi ja ne vaativat usein lisäselvitysten tekemistä.

12 Elintarvikevalvonta

Valvonta-asetuksessa (EU 2017/625) säädetään koko elintarvikeketjun valvontatoiminnasta. Valvonta-asetuksen art 14 määrittelee valvontamenetelmät ja tekniikat, joita käytetään viralliseen valvontaan liittyvissä tehtävissä tapauskohtaisesti. Valvontasuunnitelma perustuu valvonta-asetuksen (art 9, art 10) mukaisesti valvontakohteiden kartoitukseen, niiden riskiluokitukseen.

Elintarvikelaki (297/2021) määrittelee, miten valvonta-asetusta sovelletaan kansallisesti ja asettaa elintarvikevalvonnan päämäärät. Ruokaviraston laatima kansallinen elintarvikeketjun valvontasuunnitelma (VASU) 2025–2028 antaa tarkemmat suuntaviivat lähivuosien valvonnasta ja niiden valtakunnallisista painopisteistä.

12.1 Valvonnan tavoitteet, suunnittelu ja toteutus

Elintarvikevalvonnan tavoitteena on elintarvikelain (297/2021) mukaisesti varmistaa kuluttajille turvalliset ja laadukkaat elintarvikkeet, jotka ovat jäljitettävissä. Elintarvikevalvonnan tarkoituksena on myös varmistaa, että elintarvikkeista annettava tieto on totuudenmukaista ja riittävää eikä johda kuluttajaa harhaan. Valvonnan tarkoituksena on myös suojata kuluttajaa elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta sekä taloudellisilta tappioilta.

Elintarvikevalvonta toteutetaan laatu järjestelmän, elintarvikelain ja muiden voimassa olevien elintarvikevalvontaa koskevien kansallisten ja Euroopan unionin säännösten mukaisesti. Suunnitteluprosessissa määritellään valvonnan painopisteet, tarkastusmäärät ja epäilyksiin perustuva valvonta. Valvontaa toteutetaan pääasiassa suunnitelman mukaisina säännöllisinä tarkastuksina, ohjataan ja neuvotaan toimijoita sekä tarvittaessa otetaan näytteitä valvontakohteista.

Valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista ei pääsääntöisesti ilmoiteta valvontakohteelle etukäteen (valvonta-asetus art 9.). Kohteisiin, joissa ei ole päivittäistä toimintaa esim. tilausravintolat, joudutaan tarkastukset sopimaan ennalta.

Tarkastus pyritään suorittamaan siten, että toimijan liiketoimintaan kohdistuva haitta olisi mahdollisimman vähäistä (valvonta-asetus art 9). Yleensä tarkastus tehdään valvontakohteessa, mutta valvoja voi joissain tapauksissa tehdä osan tarkastuksesta myös etänä (asiakirjatarkastus) tai kokonaisuudessaan etäyhteydellä. Tällöin noudatetaan [Ruokaviraston etätarkastusohjeita](#).

Tarkastukset pyritään tekemään virka-aikana, mutta suunnitelmassa varaudutaan myös satunnaiseen viikonloppu- ja iltatyöhön sekä muuhun virka-ajan ulkopuoliseen työhön, mm. suuret yleisötapaukset, markkinat ja ulkomyynti sekä ulkopaikkakuntalaisten liikkuvien elintarvikehuoneistojen tarkastaminen ja kuljetusyritysten kaluston tarkastaminen.

Vuonna 2025 virka-ajan ulkopuolista työtä tehdään riskiperusteisesti ja siitä sovitaan erikseen esihenkilön kanssa.

Valvonta-asetuksen pohjalta Ruokavirasto on laatinut [Oiva-tarkastusohjeet](#), ohjeen alkutuotannon elintarvikevalvontaan ([Ruokaviraston ohje 4772/04.02.00.01/2021/2](#)) ja ohjeen kontaktimateriaalitoiminnan valvontaan ([Ruokaviraston ohje 7246/04.02.00.01/2022/2](#)). Niitä noudattamalla valvonta-asetuksessa määrättyjä valvontatoimia sovelletaan käytännössä. Ruokavirastoon laatinut valvojille yksityiskohtaisempia ohjeita, jotka löytyvät Ruokaviraston nettisivuilta www.ruokavirasto.fi/ohjeet_ja_lainsaadanto.

12.2 Valtakunnalliset painopisteet

Ruokavirasto laatii monivuotisen valtakunnallisen elintarvikevalvonnan valvontaohjelman (VASU), joka ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntia näiden omien suunnitelmien laadinnassa. [Valtakunnallinen VASU-ohjelma](#) on laadittu vuosille 2025–2028. Valvontaohjelmassa on kolme kehittämisteemaa a) Valmius, varautuminen ja huoltovarmuus, b) Vastuullisuus ja kestävyys ja c) Teknologia ja tieto. Toimenpiteet em. päämäärien saavuttamiseksi on lueteltu liitteessä 2, jossa Ruokavirasto on määritellyt valtakunnallisen ohjelman painopistealueet vuosille 2025–2028.

12.2.1 Vuoden 2025 valtakunnalliset painopisteet

Valtakunnallisista painopisteistä Kouvolan elintarvikevalvontaa koskee Teknologia ja tieto - kehittämisteeman alle menevät kaksi painopistettä:

- Valvojan työkalupakki
 - Osallistutaan Ruokaviraston laatiman Valvojan työkalupakin ja käsikirjan käyttökoulutuksiin ja opetellaan niiden käytön vakiinnuttamista valvontatyön apuna. Ohjeet ovat erityisen tervetullut lisä uusille valvojille mutta myös pidempään valvontatyötä tehneille. Tämä painopiste on samalla osa Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista *osaaminen* –painopistettä.
- Valvontaviranomaisen hallinnollisen osaamisen vahvistaminen

- Ruokavirasto on laatimassa Hallinnollinen osaaminen -ohjetta. Ohjeeseen perehdytään ja otetaan käyttöön, kun se julkaistaan.

12.3 Omat painopisteet ja projektit

Omana painopisteenä edellisvuodelta jatkuu Teknologia ja tieto -kehittämisteeman mukaisesti tarkastustapahtumien sujuvoittaminen tabletteja, puheentunnistusta, käännösohjelmia ja tekoälyä hyödyntäen.

12.3.1 Ohjaus- ja neuvonta –projektit (Teknologia ja tieto -kehittämisteema)

Valvonnan perusmaksun myötä valvontakäyntien lisäksi toimijoille pyritään järjestämään lyhyitä maksuttomia ohjaus- ja neuvontakäyntejä kohteissa. Ohjaus- ja neuvontakäynnit toteuttaa pääosin kesäharjoittelija. Lisäksi voidaan järjestää muutama kohdennettu koulutus eri toimialoille ja ammatillista elintarvikekoulutusta antaville koulutusyksiköille.

Vuoden 2025 ohjaus- ja neuvontaprojektit

Kouvolan elintarvikevalvonta on tehnyt riskinarvioinnin vuosien 2023 ja 2024 valvontatuloksista. Niiden pohjalta on suunniteltu seuraavat ohjaus- ja neuvontaprojektit:

- Kalan loiskäsittelyn toteutuminen (ravintolat ja myymälät), n.15 käyntiä.
- Kahviloiden vitriinituotteet; säilyvyysajat, allergeenit ja gluteeniton/maidoton termien käyttö tuotteiden markkinoinnissa, n. 30 käyntiä.
- Oiva-raportin esilläpito nettisivuilla ja somessa. Tämä on jatkoprojekti vuoden 2024 projektille, vähintään 30 kohdetta.

12.3.2 Näytteenottoprojektit (Teknologia ja tieto -kehittämisteema)

Projektien yhteydessä tutkitaan esimerkiksi kemiallinen, mikrobiologinen tai aistinvarainen laatu ja tarvittaessa voidaan tehdä myös muita tutkimuksia. Projekteista laaditaan projektisuunnitelma, josta ilmenee tehtävät tutkimukset, mittaukset ja menettelyt. Tutkimustulokset lähetetään toimijalle niiden valmistuttua. Lopuksi tehdään yhteenveto/tiedote, joka lähetetään paikallislehtiin ja julkaistaan terveystarkastuksen nettisivuilla [Ajankohtaista](#)-osiossa sekä [Projektit](#)-osiossa.

Vuoden 2025 näytteenottoprojekti

- Toimijan omavalvonnan toimivuuden todentaminen pintapuhtausnäytteenotolla, mikäli toimija ei ole itse ottanut näytteitä. Näytekuiluista vastaa toimija. Tämä on jatkoprojekti vuoden 2024 projektille. Näytteitä suunnitellaan otettavan n. 20–30 kpl.

12.3.3 Omat painopisterivit Oivassa (Teknologia ja tieto -kehittämisteema)

Kouvolan elintarvikevalvonta on tehnyt riskinarvioinnin vuosien 2023 ja 2024 valvontatuloksista. Niiden pohjalta on päädytty vuonna 2025 jokaisella tarkastuskerralla tarkastamaan seuraavat asiat, joissa on ollut eniten huomauttamista:

- Tilojen yleinen siisteys ja puhtaus (Oiva-rivi 3.1)
- Työvälineiden, laitteiden ja siivousvälineiden puhtaus (Oiva-rivi 3.2)
- (Oiva-rivi 3.5)
- (Oiva-rivi 5.6)
- Lämpötilavalvonta (Oiva-rivit 6.1.–6.)
- Näytteenotto ja omavalvontatutkimukset (Oiva-rivi 17.1)

Näiden lisäksi valitaan muita tarkastettavia Oiva-rivejä. Henkilökunnan terveydentilan seuranta ei tarkasteta kuin riskiperusteisesti (Oiva-rivi 4.3), mutta siitä annetaan ohjausta aloitustarkastuksella.

Painopisteenä on edelleen Teknologia ja tieto -kehittämisteeman mukaisesti tarkastustapahtumien sujuvoittaminen tabletteja, puheentunnistusta, käännösohjelmia ja tekoälyä hyödyntäen.

12.4 Tarkastusmäärät (sis. toimintamäärät, tarkastustiheys, oma riskiluokitus)

Valvontaviranomaisella tulee olla ajan tasalla olevat tiedot kaikista alueensa elintarvikevalvontakohteista (valvonta-asetus art 10, elintarvikelaki 79 §). Valvontakohdetiedot on tallennettu valtakunnalliseen tiedonkeruujärjestelmään (=Vati). Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien elintarviketoimintojen määrät ja niihin kohdistuva säännöllinen valvonta on esitetty liitteessä 3. Samassa osoitteessa elintarviketoimintaa harjoittavalla yrityksellä voi olla monta erilaista toimintaa, joita valvotaan, siksi taulukossa on esitetty toimintamäärät kohdemäärien sijaan. Toimintojen tarkastustiheydet on määritetty toimintokohtaisesti alla mainittujen Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Tarkastustiheyden määrittelyssä huomioidaan harjoitettava toiminta, sen laajuus ja siihen liittyvät riskit ja valvontahistoria.

Elintarvikevalvontakohteiden tarkastukset pohjautuvat:

- [Ruokaviraston laatimaan valtakunnalliseen elintarvikevalvontaohjelmaan vuosille 2025–2028.](#)
- Ruokaviraston ohjeeseen (ohje 16044/1) elintarvikehuoneistojen riskiperusteisesta valvonnasta.
- [Ruokaviraston ohjeeseen elintarvikehuoneiston ja kontaktimateriaalitoiminnan riskiluokituksesta ja elintarvikelainsäädännön mukaisen valvontatarpeen määrittämisestä \(1028/04.02.00.01/2022/6\), myöhemmin riskiluokitusohje.](#)
- [Ruokaviraston ohjeeseen Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi \(242/04.02.00.01/2023\).](#)

Tarkastukseen käytettävä keskimääräinen aika on Ruokaviraston määrittelemä ja ohjeellinen. Siihen sisältyy tarkastuksen valmisteluun, itse tarkastukseen, tarkastuskertomuksen laadintaan, tarkastajaohjelmaan kirjaamiseen, laskutukseen, arkistointiin, asiakirjojen täydentämiseen ja muuhun valvontakirjanpitoon tarvittava keskimääräinen aika. Ohjeelliset tarkastusajat eri riskiluokille on esitetty Ruokaviraston riskiluokitusohjeessa. Tarkastettaviin asiakokonaisuuksiin perehtymistä ja matkoja ei Ruokaviraston mukaan lasketa tarkastukseen käytetyksi ajaksi.

Tarvittaessa tarkastukset priorisoidaan suuririskisiin kohteisiin, mikäli resurssit eivät riitä kaikkien suunniteltujen kohteiden tarkastamiseen.

Riskiluokitusohjeen mukaista suunnitelmallista tarkastustiheyttä voidaan laskea 50 %, kun valvontakohteen riskiluokitusohjeen mukainen suunnitelmallinen tarkastustiheys on kaksi tarkastusta vuodessa tai enemmän ja kuudella perättäisellä tarkastuksella arvosana on oivallinen (A). Tarkastustiheyttä voidaan myös nostaa, jos valvontakohteen valvontahistoriassa esiintyy paljon epäkohtia tai samat epäkohdat toistuvat. Tällaisia epäkohtia voivat olla esimerkiksi määräysten noudattamisen laiminlyönnit, runsaasti asiakasvalituksia, takaisin vetoja tai valvontakohteella on yhteyksiä ruokamyrkytys epidemioihin. Perustelut tarkastustiheyden muutokselle kirjataan Vatiin toimipaikan tietoihin.

Toiminta voi myös olla erittäin vähäriskistä (riskiluokka 0). 0-riskiluokan kohteet rekisteröidään ilmoitusvelvollisuuden perusteella valvontakohdejärjestelmään, jolloin ne ovat osana

suunnitelmallista elintarvikevalvontaa. Tällaisiin toimijoihin ei ole tarpeen käyttää valvontaresursseja muutoin kuin suorittaa tarkastus toiminnan aloittamisen yhteydessä. Jos 0-riskiluokan kohteessa ilmenee toistuvasti epäkohtia, voidaan kohde siirtää säännöllisen valvonnan piiriin ja tällöin kohteen tarkastustiheys määritetään riskiluokitusohjeen liitteen 2 mukaisesti. Kun valvontaviranomainen on vakuuttunut siitä, että toiminta on vaatimustenmukaista, kohde voidaan taas jättää säännöllisen valvonnan ulkopuolelle. Esimerkkejä vähäriskisistä toimijoista [Ruokaviraston riskiluokitusohjeen liitteessä 1 \(taulukko 1\)](#). Tarkastusmääriä laadittaessa on huomioitu, onko toiminta ympärivuotista vai ei. Mikäli kohde on toiminnassa vain osan vuotta, sesonkiluontoisesti, esim. kesä- ja tilausravintolat ja jäätelökioskit, tarkastusten määrä suhteutetaan vuotuisen toiminta-aikaan.

12.5 Epäilyksiin perustuvan valvonnan ym. suunnittelemattoman valvonnan kuvaus

Suunnitelmallisten tarkastusten lisäksi suoritetaan myös suunnittelematonta valvontaa, jota ei voida ennakolta suunnitella. Tällaisia ovat esimerkiksi ruokamyrkytys epidemiaepäilyt, asiakasvalitukset, takaisinvetotilanteiden varmistaminen, Ruokaviraston tai aluehallintoviraston valvontapyyntö sekä pakkokeinojen seurantaan liittyvät tarkastukset.

Mikäli suoritetaan suunnitelman ulkopuolinen tarkastus, siitä laaditaan aina kirjallinen tarkastuskertomus, ja tarkastetut asiat kirjataan, vaikka tarkastuksen aikana ei havaittaisikaan epäkohtia.

Tarkastuksia voidaan tehdä riskiperusteisesti myös valvonta-alueellemme saapuville ulkopaikkakuntalaisille toimijoille (eli liikkuville elintarvikehuoneistoille). Jos tarkastuksella havaitaan huomautettavaa, tarkastuskertomus lähetetään tiedoksi kohdetta valvovaan yksikköön, jotta mahdolliset havaitut puutteet tulisivat heidän tietoonsa.

12.6 Valvontakohteiden rekisteröimis- ja hyväksymismenettelyt

12.6.1 Valvontakohteen rekisteröityminen

Elintarvikealan toimijan on tehtävä ilmoitus elintarviketoiminnasta toiminnan rekisteröintiä varten elintarvikelain 10 §:ssä säädetyn toimivaltaisen valvontaviranomaisen tarjoamaan sähköiseen palveluun tai toimitettava tiedot muulla tavoin toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista (rekisteröity elintarvikehuoneisto). Toiminnan saa aloittaa, jos elintarvikehuoneisto täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös sellaisia toimijoita, joilla ei ole varsinaista huoneistoa elintarvikkeiden käsittelyä varten, mutta jotka toimivat elintarvikeketjun osana (ns. virtuaalihuoneistot). Tällaisia voivat olla esimerkiksi maahantuontiyrietykset. Ilmoituksen käsittelystä annetaan toimijalle todistus. Ilmoitusta ei edellytetä elintarvikelain 10 § momentin 2 toimijoilta.

Alkutuotannon toimijan on tehtävä ilmoitus elintarvikkeiden alkutuotannosta toiminnan rekisteröintiä varten elintarvikelain 8 §:ssä säädetyn toimivaltaisen valvontaviranomaisen tarjoamaan sähköiseen palveluun tai toimitettava tiedot muulla tavoin toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Ilmoitusta ei edellytetä elintarvikelain 8 § mom 2 toimijoilta. Alkutuottajan, joka jalostaa tuotteitaan elintarvikkeiksi, tulee tehdä toiminnasta myös elintarviketoiminnan rekisteröinti.

Kontaktimateriaalialan toimijan on tehtävä ilmoitus toimipaikastaan ja siellä harjoitettavasta kontaktimateriaalitoiminnasta toiminnan rekisteröintiä varten elintarvikelain 13 §:ssä säädetyn

toimivaltaisen valvontaviranomaisen tarjoamaan sähköiseen palveluun tai toimitettava tiedot muulla tavoin viimeistään neljä viikkoa ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista.

Kunnan viranomainen käsittelee sähköiseen ilppa.fi -ilmoituspalveluun saapuneet rekisteröinti-ilmoitukset ja merkitsee toimijat valvontakohderekisteriinsä. Toiminnan keskeyttämisestä ja lopettamisesta on viivytyksettä tehtävä ilmoitus valvontaviranomaiselle.

12.6.2 Valvontakohteen hyväksyminen

Elintarvikealan toimijan, joka käsittelee eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä tai varastointia, on haettava elintarvikehuoneiston hyväksymistä valvontaviranomaiselta ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista (elintarvikelaki 11 §). Valvontaviranomaisen on ratkaistava asia 60 vuorokauden kuluessa asian vireille tulosta, ellei asian laajuus, hakemuksen puutteellisuus tai muu erityinen syy edellytä asian pidempää käsittelyä. Hyväksytyn elintarvikehuoneiston vaatimustenmukaisuuden selvittäminen edellyttää tarkastuskäyntiä. Elintarvikehuoneiston hyväksymisestä tai ehdollisesta hyväksymisestä tehdään päätös (elintarvikelaki 11 §). Toiminnan hyväksytyssä elintarvikehuoneistossa saa aloittaa, jos elintarvikehuoneisto täyttää lainsäädännön sille asettamat vaatimukset ja elintarvikehuoneisto on hyväksytty.

12.6.3 Tiedottaminen liikkuvasta elintarvikehuoneistosta

Liikkuvan elintarvikehuoneiston toimijan on rekisteröinnin tai hyväksynnän lisäksi elintarvikelain 12 §:n mukaisesti tiedotettava liikkuvasta elintarvikehuoneistosta sille valvontayksikölle, jonka alueelle se on tulossa harjoittamaan toimintaansa. Tiedottaminen tulee tehdä viimeistään neljä arkipäivää ennen rekisteröidyn liikkuvan elintarvikehuoneiston toiminnan aloittamista kyseisessä valvontayksikössä ja viimeistään kaksi viikkoa ennen hyväksytyn toiminnan aloittamista. Tiedottamista ei tarvitse tehdä, kun toimija liikkuu sen valvontayksikön alueella, jonka elintarvikevalvontaviranomaiselle on alun perin rekisteröinyt liikkuvan elintarvikehuoneiston.

12.7 Näytteenottosuunnitelma

Viranomaisnäytteillä voidaan selvittää toimijan omavalvonnan toimivuutta ja tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta. Mikäli viranomaisnäytteistä saadaan huono tulos, jatkotoimet mietitään tapauskohtaisesti. Jatkotoimia ovat mm. uusintanäytteenotto ja tarkastuskäynti, kirjallinen kehoitus tai kirjallinen selvitys toimijalta. Viranomaisnäytteenotot ja näytteiden tutkimukset ovat toiminnanharjoittajalle maksullisia.

12.7.1 Ruokamyrkytysepäilyjen johdosta otettavat näytteet

Epäiltäessä elintarvikevälikkeistä epidemiaa, jossa sairastuneita on vähintään viisi, näytteiden tutkiminen on erityisen tarpeellista ja tärkeää. Yksittäisten ruokamyrkytysepäilyjen kohdalla näytteenoton tarpeellisuudesta päätetään tapauskohtaisesti. Päätöksen tekevät selvitystyöryhmän jäsenet ks. epidemioiden selvittäminen.

12.7.2 Kuluttajavalitusten johdosta otettavat näytteet

Kuluttajavalitusnäytteiden kohdalla tutkimukset kohdennetaan kulloisenkin valituksen mukaan.

12.7.3 Omavalvonnan toimivuuden todentaminen

Viranomaisnäytteitä voidaan ottaa sellaisista valvontakohteista, jotka eivät itse ole ottaneet riittävästi omavalvontanäytteitä ja/tai mikäli riskinarvioinnissa todetaan kohteessa olevan tavallista suurempi riski. Lisäksi voidaan tehdä kemiallisia määryksiä Ruokaviraston laatiman ohjeen: ”Kemialliset

tutkimukset elintarvikkeiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi ([Ruokaviraston ohje: 5911/04.02.00.01/2020/2](#))” mukaisesti. Lisäksi voidaan ottaa pintapuhtausnäytteitä.

12.7.4 Muu suunnitelmallinen näytteenotto

Salmonella erityistakuut -näytteitä ([EY1688/2005](#)) otetaan, mikäli valvonta-alueella on asetuksen piiriin kuuluvia kohteita.

12.7.5 Valtakunnallisiin valvonnan painopisteisiin liittyvä näytteenotto

Vuodelle 2025 ei ole tiedossa näytteenottoa, mikä kohdentuisi Kouvolan valvontakohteisiin.

12.7.6 Ruokaviraston näytteenottopyynnöt

Ruokavirasto määrittelee, mitä näytteitä haetaan kohteista vuoden aikana. Näytteet lähetetään Ruokaviraston määräämään laboratorioon tutkittavaksi. Yleisimmin on tutkittu raakamaitoa, viljaa, hunajaa, kananmunia ja kasviksia. Näytteenottopyynnot liittyvät yleisimmin valtakunnallisiin valvontaohjelmiin, jotka pohjautuvat EU-säädöksiin:

- Eläinlääkejäämien valvontaohjelma (EU 2022/1644 ja 2022/1646)
- Elintarvikkeiden torjunta-ainejäämien valvontaohjelma (EY 396/2005 ja EU 2021/601)
- Elintarvikkeiden vierasaineiden valvontaohjelma (EU 2022/931 ja 2022/932)

13 Terveystensuojelu

Terveystensuojelulakia ollaan uudistamassa ja tällä tietoa uusi terveystensuojelulaki astuu voimaan vuoden 2027 alusta. Uudistuksen myötä terveystensuojelulaissa on tarkoituksena säätää kattavammin muun muassa viranomaisvalvonnasta ja hallintomenettelyistä sekä viranomaisten käyttämistä tietojärjestelmistä. Uudistuksessa myös täsmennetään laissa säädetyt asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksia ja eri viranomaisten välisiä toimivaltuuksia. Lisäksi häiriötilanteita ja varautumista koskevia pykälä tarkastellaan ja tarvittaessa selkeytetään. Uudistuksessa tarkastellaan laajemminkin säädösten toimivuutta ja ajantasaisuutta. Samalla kokonaisuudistuksen tavoitteena on muuttaa lakia siten, että se vastaisi ympäristöterveydenhuollon sektorin muuta lainsäädäntöä.

13.1 Valvonnan tavoitteet, suunnittelu ja toteutus

Terveystensuojeluvalvonnan tavoitteena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Tavoitteena on myös ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa. Valvontaa tehdään ennakoidusti suunnitelmallisena valvontana sekä terveyshaittaepäilyjen yhteydessä.

13.2 Valtakunnalliset painopisteet

Terveystensuojelun valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteet vuosille 2025–2028 ovat:

- talousvesivalvonnan uudet sisällöt
- osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa
- valmius ja varautuminen terveystensuojelussa

13.2.1 Talousvesivalvonnan uudet sisällöt

Alueellista yhteistyötä on tehty koronavuodesta 2020 lähtien Kaakkois-Suomen vesihuollon yhteistyötapaamisissa säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Tapaamisissa on läsnä Kaakkois-Suomen

ja Etelä-Karjalan terveydensuojelun ja ympäristöterveydenhuollon vesihuollon parissa työskenteleviä viranhaltijoita. Koollekutsujana näissä tilaisuuksissa on ELY-keskus, josta myös useampia osallistujia ryhmässä. Mukana myös Etelä-Suomen AVI. Näitä tapaamisia jatketaan.

Vesilaitoksilta edellytetään valvontatutkimusohjelmien päivityksen yhteydessä riskienhallintasuunnitelman laatimista. Terveysuojeluviranomaisen tulee hyväksyä laadittu suunnitelma, joka tulee jatkossa päivittää kuuden vuoden välein. Myös valvontatutkimusohjelman päivitysväli on kuusi vuotta. Nämä asiakokonaisuudet pyritään päivittämään ja tarkastamaan samassa aikataulussa. Tätä työtä on jo tehty ja sitä jatketaan.

Terveysuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä jaetaan tietoa ja ohjeistusta ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinnasta ja velvoitteesta laatia riskienhallintasuunnitelma.

13.2.2 Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa

Terveysuojelu edellyttää ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköltä monenlaista asiantuntemusta ja osaamista. Osaamisen kehittäminen on jatkuva prosessi.

Terveysuojelutiimissä on yhdellä henkilöllä rakennusterveysasiantuntijan koulutus. Täydentäviä koulutuksia pyritään suorittamaan aina kun niitä on tarjolla. Ympäristöterveydenhuollolle räätälöityä melukoulutusta suorittaa parhaillaan yksi henkilö. Sisäilmastoseminaariin, sisäilmapajaan, ympäristöterveyspäiviin ja talousvesivalvonnan koulutuksiin osallistutaan vuosittain. Verkostoitumista tehdään muun muassa kauneushoitoloiden ja tatuointipaikkojen yhteistyöverkostossa ja Kaakonkulman asumisterveys- ja sisäilmapäivillä.

Terveysuojelussa tulee tehdä kohdekohtaista riskinarviointia. Tätä aletaan toteuttaa vuonna 2025 määrittelemällä erityisesti majoitushuoneistoille kohdekohtaiset tarkastustiheydet. Riskinarvioinnissa hyödynnetään aiemmilta tarkastuskäynneiltä kertynyttä valvontatietoa.

13.2.3 Valmius ja varautuminen terveydensuojelussa

Valvira on ohjeistanut valvontayksiköitä varmistamaan toimivat yhteydet kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa häiriö- ja onnettomuustilanteisiin sekä toimintaympäristön muutoksiin varautumiseksi. Erityisesti vesihuollon häiriötilanteisiin on kiinnitettävä huomiota. Viime aikoina on esiintynyt valtakunnallisesti vesilaitoksiin kohdistunutta sabotaasia. Terveysuojeluviranomaisen häiriötilannesuunnitelma on sovitettava yhteen kuntien valmiussuunnitelmien kanssa. Toimintamallit on tarpeen kuvata myös hyvinvointialueen kanssa yhteensovitettavassa valmiussuunnittelussa. Yhteistyössä on tarkasteltava muun muassa sosiaalihuollon palveluiden (ns. ympärivuorokautinen hoito ja ikäihmisten palvelut) jatkuvuutta ympäristöterveyden häiriötilanteissa, terveysuojelun ja pelastusviranomaisen yhteistyötä ja epidemioiden selvittämistä. Ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmaa tullaan päivittämään edellä mainittujen teemojen osalta.

13.3 Omat painopisteet ja projektit

Vuonna 2025 terveysuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä jaetaan tietoa ja ohjeistusta ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinnasta ja velvoitteesta laatia riskienhallintasuunnitelma. Tätä varten laaditaan oma kirjallinen ohje, joka jätetään valvontakäynnin yhteydessä kohteisiin.

Vuonna 2025 järjestetään tapaaminen jonkin toisen valvontayksikön terveysuojelutiimin kanssa. Tapaamisen tarkoitus on verkostoitua ja jakaa hyviä käytäntöjä.

Vuonna 2025 toteutetaan kauneushoitoloiden välinehygieniää koskeva valvontaprojekti.

13.4 Tarkastusmäärät (sis. kohdemäärät, tarkastustiheys, oma riskiluokitus)

Suunnitelmallisen valvonnan kohdemäärät, riskiluokat ja tarkastusmäärät ovat liitteessä 4. Tarkastustiheys- ja riskiluokkakohdassa olevat luvut ovat Valviran ohjeistuksen mukaisia. Kohdekohtaista riskinarviointia on kuitenkin osittain tehty huomioiden toiminta, sen laajuus ja siihen liittyvät riskit ja valvontahistoria. Kohdekohtaista riskiluokitusta on tarkoitus laajentaa tulevana vuosina.

Suunnitelmallisen tarkastuksen prosessi sisältää tarkastuksen valmistelun, itse tarkastuksen matka-aikoihin, tarkastuksen kirjaamisen Vati-ohjelmaan, tarkastuskertomuksen laadinnan, laskutuksen ja asiakirjojen arkistoinnin. Mikäli tarkastuksella annetaan kehotuksia, tulee asioiden kuntoon saattamista varten tehdä seurantatarkastus. Seurantatarkastus tehdään joko tarkastuksena tai asiakirjatarkastuksena.

13.5 Epäilyksiin perustuvan valvonnan ym. suunnittelemattoman valvonnan kuvaus

Terveysuojelulain mukaisessa valvonnassa noin puolet käytettävästä työajasta menee suunnittelemattomaan valvontaan. Valvontaa tehdään erilaisten yhteydenottojen perusteella. Sisäilmatarkastuksia ja -mittauksia tehdään, kun asunnoissa ja muissa oleskelutiloissa on olosuhde tai tekijä, joka voi aiheuttaa terveyshaittaa. Siivottomien asuntojen osalta toimitaan yhdessä sosiaalitoimen ja paloviranomaisen kanssa.

Selvitettävänä on ajoittain erilaisia meluhaittapauksia. Meluhaittaa asuntoon voi aiheuttaa esimerkiksi ravintolan musiikki ja erilaiset tekniset laitteet. Asuntoihin kantautuvaa meluhaittaa selvitetään tarkastuskäynnin ja melumittauksin.

Yhteydenotot koskevat usein myös erilaisia tuhoeläimiä. Tuhoeläimiä voi esiintyä asuntojen sisätiloissa tai piha-alueilla. Jyrsijöihin liittyviä yhteydenottoja on eniten. Tuhoeläimien torjunnasta annetaan ohjausta ja neuvontaa sekä tiedotetaan tarvittaessa asuinalueita.

Lausuntopyyntöjen käsittely on myös suunnittelematonta työtä. Lausuntopyyntöjä tulee ympäristö-, rakennus- ja anniskelulupien käsittelystä sekä kaavaprosesseista. Myös erilaisista ohjelunoksista ja lakimuutosesityksistä annetaan lausuntoja.

Suunnittelemattoman valvontatyön tapaukset ovat toisinaan pitkäkestoisia ja näin ollen paljon työaikaa vieviä. Ajoittain tapauksien hoitamiseen sisältyy paljon henkistä kuormaa. Henkistä kuormaa aiheuttaa muun muassa se, ettei olemassa olevalla lainsäädännöllä aina pystytä asioihin puuttumaan riittävästi. Asiakkaat kuitenkin vaativat usein järeitä toimia. Toisaalta vaikeassa elämäntilanteessa olevat asiakkaat eivät noudata annettuja korjauskehotuksia ja asiat eivät siksi etene. Kentällä nähdään usein myös erittäin ikäviä asioita, jotka voivat jäädä mieltä vaivaamaan.

13.6 Valvontakohteiden ilmoitus- ja hyväksymismenettelyt

13.6.1 Ilmoitusmenettely

Terveysuojelulain liitteenä olevassa taulukossa on määritetty toimipaikat tai toiminnot, joista toiminnanharjoittajan tulee tehdä ilmoitus ennen toimipaikan käyttöönottoa tai toiminnon aloittamista. Samassa taulukossa on myös määritelty mitä toimipaikkoja tai toimintoja valvonnan perusmaksu koskee. Ilmoituksen käsittelystä annetaan toimijalle todistus. Päätösmenttelyyn

ilmoitus viedään vain, mikäli toimintaan on tarpeen antaa kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi.

13.6.2 Hyväksymismenettely

Terveysuojelulain 18 §:n mukaan talousvettä toimittavan laitoksen, joilla on omaa veden tuotantoa tai käsittelyä, on haettava toimintansa hyväksymistä ennen toiminnan aloittamista. Hyväksymistä on haettava myös, jos vedenottoa tai vedenkäsittelyä laajennetaan tai muutetaan olennaisesti tai jos veden laadussa tai jakelussa tapahtuu talousveden laadun kannalta olennaisia muutoksia. Hakemuksista tehdään aina päätös. Näiden lisäksi terveydensuojeluviranomaisen tulee hyväksyä talousvettä toimittaville laitoksille laaditut terveydensuojelulain 20 §:n mukaiset riskinarvioinnit.

13.7 Näytteenottosuunnitelma

Näytteitä otetaan talousvedestä ja uimavedestä sisältäen sekä allasveden että uimarantaveden. Vuodelle 2025 suunnitellut vesinäytemäärät on kirjattu samaan taulukkoon, kun tarkastusmäärät (liite 4). Näytteistä osan ottavat ulkopuoliset asiantuntijat (Kymen ympäristölaboratorio Oy, Kymijoen Vesi ja Ympäristö ry) ja toimijat itse (vesilaitoksen henkilökunta, vesiosuuskunnan osakas, uima-altaiden ylläpitäjät). Muiden tahojen ottamat näytteet kuluttavat myös terveydensuojelun valvontaresurssia näytetulosten tarkastamisen, analysoinnin ja valvontajärjestelmään kirjaamisen osalta.

Näytteenottoprosessi sisältää näytevälineistön valmistelun, itse näytteenoton, näytteen toimittamisen laboratorioon, näytteenoton kirjaamisen Vati-ohjelmaan, näytetulosten analysoinnin ja siirron Vati-ohjelmaan, laskutuksen ja asiakirjojen arkistoinnin. Mikäli näytetulos ei täytä asetettuja laatuvaatimuksia, kehoitetaan asianomaista tekemään korjauksia ja otetaan tarvittaessa uusintanäyte.

13.7.1 Uimavesi

Allasvesinäytteiden määrä määräytyy altaan kävijämäärän mukaan. Jokaiselle yleiselle altaalle on määritetty vuosittainen näytemäärä. Uimarantojen näytteenottomääriin vaikuttaa uimarannan kävijämäärät. Näytteenottoa tehdään pääsääntöisesti uimaranta-asetusten vähimmäisnäytemäärien mukaisesti. Näytteenotosta laaditaan viikkotasoinen vuosisuunnitelma. Vuonna 2025 on suunniteltu otettavan yhteensä 162 uimavesinäytettä, joista allasvesinäytteitä on 80 ja uimarantavesinäytteitä 82.

Allasveden ja talviuintipaikkojen näytteenottotiheyksissä on osittain hyödynnetty lainsäädännön mahdollistamaa näytemäärän vähentämistä enintään puoleen siltä osin kuin kohteen uimaveden laatu sen mahdollistaa. Mikäli uimaveden laadussa tapahtuu heikkenemistä, näytemäärää vastaavasti lisätään.

13.7.2 Talousvesi

Viranomaisvalvontaan kuuluvien talousvesinäytteiden määrä perustuu vettä toimittavien laitosten jakelualueilleen toimittamaan vesimäärään vuorokaudessa. Vesilaitoksille on laadittu näytteenottosuunnitelmat, joista käy ilmi jakelualuekohtaiset näytemäärät sekä näytteistä tehtävät määritykset. Vuonna 2025 on suunniteltu otettavan yhteensä 114 viranomaisvalvontaan kuuluvaa talousvesinäytettä. Näytemäärä kasvaa, mikäli näytetuloksissa todetaan talousvesiasetuksen mukaisten laatuvaatimusten tai -tavoitteiden ylityksiä, joiden seurauksena otetaan uusinta- tai lisänäytteitä. Viranomaisvalvontaan kuuluvien näytteiden lisäksi vesilaitokset ottavat omavalvontanäytteitä.

Isompien vesilaitosten, joiden toimittama vesimäärä on yli 10 m³ vuorokaudessa tai yli 50 henkilön tarpeisiin, viranomaisvalvontaan kuuluvat vesinäytetulokset siirtyvät valtakunnalliseen vesi.fi-järjestelmään (www.vesi.fi), josta tulokset ovat jakelualuekohtaisesti kuluttajien nähtävillä.

14 Tupakkalain valvonta

Tupakkalain valvonnan toimintaympäristö on kokenut useita muutoksia viimeisen vuosikymmenen aikana. Tupakkalain tavoite tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppumisesta on näkynyt tarpeena tiukentaa tupakkalainsäädäntöä. Markkinoille on myös tullut uusia tuotteita perinteisten savukkeiden lisäksi, jonka vuoksi tupakkalain soveltamisalaa on ollut tarve laajentaa. Nämä muutokset ovat jo lisänneet ja lisäävät vielä tulevaisuudessa valvonnan tarvetta tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden myynnin osalta.

14.1 Valvonnan tavoitteet, suunnittelu ja toteutus

Tupakkalain valvonnan tavoitteena on varmistaa ja edesauttaa tupakkalainsäädännön toteutumista. Valvonnan suunnittelussa määritellään valvonnan painopisteet ja tarkastusmäärät. Valvontaa toteutetaan pääasiassa suunnitelman mukaisina tarkastuksina, mutta tarvittaessa tehdään suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia esim. yhteydenottojen tai epäilysten perusteella. Valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista ei pääsääntöisesti ilmoiteta valvontakohteelle etukäteen. Tupakkalain valvonnan alaisia kohteita myös ohjataan ja neuvotaan aktiivisesti.

14.2 Valtakunnalliset painopisteet

Tupakkalain valvonnan painopisteiden avulla kohdennetaan resursseja suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti sekä huomioidaan mahdollisista lainsäädäntömuutoksista aiheutuvat uudet tarpeet. Valvontasuunnitelmassa huomioidaan valtakunnallisessa tupakkalain valvontaohjelmassa vuosille 2025–2028 esitetyt valvonnan valtakunnalliset painopisteet ja esitetään kuinka niiden valvontaa tullaan tekemään. Valtakunnallisten painopisteiden lisäksi ei ole nähty tarvetta määritellä omia painopisteitä.

Eduskunta on hyväksynyt 9.10.2024 tupakkalain muutoksen liittyen savuttomiin nikotiinituotteisiin eli niin sanotun lain nikotiinipusseista. Lakia ei ole kuitenkaan vielä vahvistettu eikä muutoksen voimaantulosta ole tarkempaa tietoa. Näin ollen tupakkalain muutoksen myötä voimaan tulevia säännöksiä ei voida vielä soveltaa. Lain vahvistamisen ajankohdasta ja lakiin mahdollisesti tehtävistä muutoksista riippuu kuinka painopisteen valvonta tullaan toteuttamaan. Mahdolliset myöhemmin lakitekstiin tehtävät muutokset tullaan sisällyttämään valvontaan. Valvontasuunnitelmassa painopisteiden määrittely on tehty ja valvonta on suunniteltu siten, miten eduskunnan 9.10.2024 hyväksymään tupakkalain muutokseen on kirjoitettu.

14.2.1 Savuttomien nikotiinituotteiden tuotevalvonta

Tupakkalain muutoksen myötä savuttomien nikotiinituotteiden eli nikotiinipussien myynti on jatkossa luvanvaraista, tuotteiden nikotiinipitoisuuksille on määritetty rajat ja vain tietyt maut ovat sallittuja. Nikotiinipusseja koskevat jatkossa pääosin samankaltaiset säädökset kuin tupakkatuotteita. Myös nikotiinipussien pakkauksiin vaaditaan terveystietoisuudet ja pakkausten ulkoasu tulee olla yhdenmukainen.

Painopisteen valvonnan toteutus savuttomien nikotiinituotteiden tuotevalvonnan osalta:

Nikotiinipussien myyntiä valvotaan tupakan vähittäismyyntipaikkoihin tehtävien valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten yhteydessä. Tarkastuksilla kiinnitetään huomiota muun muassa ikärajavalvontaan ja pakkausten pakollisiin merkintöihin. Riskinarvioinnissa ja tarkastusten kohdistamisessa huomioidaan valvontakohteet, joilla ei ole viimeaikaista tai ollenkaan kokemusta tupakkalain alaisten tuotteiden myynnistä.

14.2.2 Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntäminen valvonnassa

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksissa pakollisina olevien turvaominaisuusmerkinnän ja jäljitettävyyssjärjestelmän mukaisen yksilöllisen tunnisteen avulla pystytään varmistumaan tupakkatuotteen aitoudesta sekä jäljittämään tuote valmistuksesta aina vähittäismyyntiin asti. Merkintöjen tarkoituksena on ehkäistä tupakkatuotteiden laitonta kauppaa. Aiemmin laittoman kaupan ehkäisyä koskeva sääntely koski vain savukkeita ja kääretupakkaa, mutta se laajentui 20.5.2024 koskemaan myös muita tupakkatuotteita. Tämä sääntelyn laajentuminen huomioidaan valvonnassa.

Painopisteen toteutus laittoman kaupan ehkäisyn osalta:

Tupakkalain mukaisilla tarkastuksilla tullaan kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että kaikkien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksissa on tupakkalain edellyttämä turvaominaisuusmerkintä sekä jäljitettävyyden mahdollistava yksilöllinen tunnistus. Tarkastuksilla tarkastetaan pistokoeluonteisesti muutamien tuotteiden osalta, että jäljitettävyyttä koskevat tiedot ovat oikeellisia niin tupakkatuotteen kuin toimijan tietojen osalta. Lisäksi tarkastetaan, että toimitusketjussa mukana olevat toimijat ovat huolehtineet jäljitettävyyssjärjestelmää koskevista kirjaamisvelvoitteistaan.

Jäljitettävyyden tarkastamista varten terveystarkastajilla on mobiiliapplikaation kautta pääsy jäljitettävyyssjärjestelmän toissijaiseen tietovarastoon. Tietovarastoon on pääsy myös nettiselaimen kautta, mutta käytännön syistä valvonnassa pyritään käyttämään mobiiliapplikaatiota. Jäljitettävyyssjärjestelmän käyttöönotossa on ilmennyt ongelmia, jotka estävät kirjausten näkymisen jäljitettävyyssjärjestelmässä. Valvira on ohjeistanut valvontayksiköitä, etteivät ongelmasta johtuvat puutteelliset merkinnät aiheuta toistaiseksi toimenpiteitä valvontayksiköissä. Tämän vuoksi valvonnassa jäljitettävyyden tarkastaminen tehdään aluksi ensisijaisesti vähittäismyyntipakkausten merkintöjen perusteella ja myöhemmin, kun Valvira ilmoittaa jäljitettävyyssjärjestelmän kirjausongelman korjaantuneen, aloitetaan jäljitettävyyden tarkastaminen jäljitettävyyden toissijaisesta tietovarastosta mobiiliapplikaation kautta.

Tupakkatuotteiden paikallisen laittoman kaupan ehkäiseminen edellyttää toimivaa viranomaisyhteistyötä. Valvonnassa arvioidaan, onko nykyinen viranomaisyhteistyö ja yhteistyön toimivuus riittävää ja toimintatapoja tullaan tarpeen mukaan kehittämään. Toimivan yhteistyön varmistaminen on myös varautumista mahdollisten häiriötilanteiden varalle.

Painopisteen toteutus jäljitettävyyttä koskevan tiedon hyödyntämisen osalta:

Valvonnassa hyödynnetään mahdollisuuksin mukaan jäljitettävyyssjärjestelmästä saatavaa tietoa esimerkiksi osana valvontakohdekohtaista riskinarviota.

14.2.3 Etämyynti

Tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, nikotiininesteiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden valtion rajat ylittävä etämyynti on kielletty. Myöskään Suomeen sijoittautunut elinkeinonharjoittaja ei saa myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita kuluttajalle ns. etäviestintä käyttäen. Etämyynnin kieltä laajentui tupakkalain muutoksen myötä koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita.

Painopisteen toteutus etämyyntikiellon valvomisen osalta:

Käytännössä etämyyntikielto merkitsee puuttumista etämyyntikiellon piirissä olevien tuotteiden myyntiin internetin välityksellä, koska etämyynnissä myyjä ei pysty valvomaan jatkuvasti

ostotilannetta. Etämyyntikiellon vuoksi toimijat, jotka ovat myyneet esimerkiksi nikotiinipusseja internetissä, joutuvat muuttamaan toimintaansa tai lopettamaan sen.

Etämyynnin valvonta edellyttää tarkastuskäytäntöjen kehittämistä. Fyysisten tarkastuskäyntien rinnalle otetaan entistä enemmän käyttöön mm. mahdollisten verkkokauppojen kartoittamista sekä ohjausta ja neuvontaa. Tarvittaessa kunta voi kieltää etämyyntikiellon vastaisen toiminnan ja tehostaa kieltoa uhkasakolla. Huomioitavaa on myös, että etämyyntikiellon rikkominen on peruste vähittäismyyntiluvan peruuttamiselle.

14.2.4 Markkinointi

Tupakkalaissa säädettyjä tuotteita koskee ehdoton markkinointikielto. Kaikki tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myynninedistämistoiminta on kielletty. Markkinointikiellon valvontaan tuo haastetta markkinoinnin monet kanavat ja erilaiset toteutustavat. Markkinointia tehdään enenemässä määrin sähköisessä toimintaympäristössä ja esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Lisäksi tupakkalain alaisten tuotteiden erikoisliikkeiden määrän arvioidaan lisääntyvän entisestään, kun etämyyntikielto laajeni savuttomiin nikotiinituotteisiin lakimuutoksen myötä.

Vähittäismyyntipakkausten ja tuotteiden ulkoasun yhdenmukaistaminen laajentui koskemaan myös savuttomia nikotiinituotteita. Valvonnassa tullaan tarkastamaan, että myynnissä ei ole lainsäädännön vastaisia savuttomia nikotiinituotteita yhdenmukaistamiselle annetun siirtymäajan jälkeen.

Painopisteen toteutus markkinoinnin valvonta osalta:

Vähittäismyyntipaikkoihin tehtävillä tarkastuksilla kiinnitetään jo rutiininomaisesti markkinointikiellon noudattamiseen. Valvonnan painopisteen myötä valvontaa suunnataan myös myyntipaikkojen mahdollisilla verkko- ja sosiaalisen median sivustoille ja tileille.

Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden markkinointikiellon tehokas valvonta edellyttää sujuvaa viranomaisyhteistyötä. Valvonnassa arvioidaan, onko nykyinen viranomaisyhteistyö ja yhteistyön toimivuus riittävää ja toimintatapoja tullaan tarpeen mukaan kehittämään.

14.2.5 Ehkäisevä päihdetyö

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015, jäljempänä EPT-laki) ohjaa päihdehaittojen vähentämiseksi tehtävää työtä, joka kattaa mm. tupakkatuotteiden käytön vähentämisen. Tupakkalain muutoksen myötä kunnan tehtäviä on tarkoitus muuttaa niin, että kunnan on huolehdittava alueensa paikallisesta toiminnasta yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa myös muiden nikotiinipitoisten tuotteiden kuin tupakkatuotteiden käytön lopettamiseksi. EPT-lain mukaan kunta huolehtii ehkäisevän päihdetyön organisoinnista alueellaan ja nimeää ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen. Tupakkalain näkökulmasta yhteistyön tavoitteena on edesauttaa tupakkalain tavoitteen toteutumista eli tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön loppumista vuoteen 2030 mennessä.

Painopisteen toteutus ehkäisevän päihdetyön osalta:

Terveysvalvonta jatkaa yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön yhteyshenkilön kanssa. Terveysvalvonta tuo ehkäisevälle päihdetyölle tarpeen mukaan asiantuntemuksensa tupakkalain mukaisesta valvonnasta sekä ajankohtaista tietoa tupakkavalvonnassa esille tulleista asioista ja kehityssuuntauksista. Vastaavasti terveysvalvonta voi saada ajankohtaista ja luotettavaa tietoa mm. tupakkatuotteiden käytöstä, jonka pohjalta valvonnan voimavaroja voidaan suunnata tehokkaasti. Näin terveysvalvonnan ja ehkäisevän päihdetyön yhteistyö tukee sekä tupakkalain että EPT-lain tavoitteiden toteutumista.

2022	35	784	21	4	0	97 %	3 %	0 %	-
2024	30	602	24	7	0	95 %	4 %	1 %	-

14.5 Epäilyksiin perustuvan valvonnan ym. suunnittelemattoman valvonnan kuvaus

Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava muu kunnan tehtävänä oleva tupakkalain tarkoittama valvonta ja siihen varattavat henkilöresurssit ja työaika. Tällaista valvontasuunnitelman ulkopuolista toimintaa ovat esimerkiksi erilaiset yllättävät valvontatapaukset, joita ei ole mahdollista sisällyttää etukäteen valvontasuunnitelmaan. Kyseeseen voivat tulla esimerkiksi valitukset, jotka koskevat tupakan myyntiä alaikäisille, myyntiluparikkomuksia, tupakan mainontaa, tupakkatuotteiden tai niiden tavaramerkkien esilläpitoa tai tupakointikieltojen rikkomista. Lisäksi on huomioitava, että tupakkalain vähittäismyyntilupahakemusten käsittely, tupakkatuotteiden jäljitettävyysskoodien lisäys vähittäismyyntilupajärjestelmään, asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemusten käsittely, toimiminen tupakkalain asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana sekä toiminnan kehittäminen vaativat resursseja.

Vuosittainen valvontamaksu (Kouvolassa 500 € / myyntipiste) kattaa valvontasuunnitelmaan sisältyvän valvonnan ja siihen liittyvät valvontatoimenpiteet. Muu tupakkalain mukainen valvonta on siten maksutonta

14.6 Valvontakohteiden rekisteröimis- ja hyväksymismenettelyt

Tupakkalain (5449/2016) mukaan tupakkatuotteita ja nikotiininesteitä saa myydä tai muutoin luovuttaa vähittäismyyntissä vain myyntipaikan kunnan myöntämän luvan perusteella. Lupa on myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtainen. Vähittäismyyntilupa myönnetään, jos myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämisen esteitä ole. Vähittäismyyntiluvanhaltijalla pitää olla vähittäismyyntiluvan lisäksi jäljitettävyyssjärjestelmän edellyttämät tunnistekoodit, jotta tukkumyyjiä voi myydä tupakkatuotteita luvanhaltijalle.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti edellyttää kirjallisen ilmoituksen tekemistä myyntipaikan sijaintikunnalle. Myös tukkumyyjillä on oltava tupakkatuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän edellyttämät tunnuks

Vähittäis- ja tukkumyyjien on ilmoitettava toiminnassa tapahtuvista muutoksista, kuten myyntipisteiden lukumääristä tai toiminnan lopettamisesta, tupakkalakia valvovalle viranomaiselle.

15 Lääkelain valvonta (nikotiinivalmisteet)

Terveysvalvonnan tekemä lääkelain mukainen valvonta perustuu Lääkelain muutoksen (22/2006) 54 a, 54 b, 54 c ja 54 d §:n.

15.1 Valvonnan tavoitteet, suunnittelu ja toteutus

Myyntipisteiden tarkastuksilla tarkastetaan nikotiinivalmisteiden varastointi- ja myyntipaikkoja sekä valvotaan nikotiinivalmisteiden myyntiä. Tarkastuksia tehdään kunnan omasta aloitteestaan ja tehtyjen ilmoitusten perusteella. Mikäli tarkastuksilla tai muutoin havaitaan lainsäädännön vastaista toimintaa, voidaan toiminta kieltää tai antaa määräaika toimintatavan korjaamiseksi. Tarvittaessa nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupa voidaan peruuttaa määräajaksi tai kokonaan.

15.2 Tarkastusmäärät (sis. kohdemäärät, tarkastustiheys, oma riskiluokitus)

Nikotiinivalmisteiden myyntiin on myönnetty 56 myyntilupaa. Myyntipisteisiin tehdään tarkastuksia neljän vuoden välein. Tarkastukset eivät tyypillisesti jakaudu tasaisesti eri vuosille. Tämän vuoksi tarkastusmääriä on tasattu eri vuosien kesken. Vuonna 2025 tarkastettavia vähittäismyyntipisteitä on 14 kpl (Liite 5), mikä on myös myyntipisteiden lukumäärään suhteutettu laskennallinen määrä.

15.3 Valvontakohteiden rekisteröimis- ja hyväksymismenettelyt

Nikotiinivalmisteita saa myydä vähittäiskaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla myyntipaikan sijaintikunnan myöntämän luvan perusteella. Kunta myöntää kirjallisesta hakemuksesta luvan nikotiinivalmisteiden myyntiin, jos hakijalla on edellytykset säilyttää ja myydä nikotiinivalmisteita tämän lainsäädännön mukaisesti. Nikotiinivalmisteen vähittäismyyntiin luvan saaneen on ilmoitettava lupahakemuksessa ilmoitettujen tietojen muutoksesta ja myynnin lopettamisesta kunnalle. Kunnan on ilmoitettava luvan myöntämisestä ja myynnin lopettamisesta Lääkelaitokselle.

16 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 10 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Kunnan on suunnitelmassaan osoitettava, että eläinlääkäripalvelut on järjestetty eläinlääkintähuoltolain edellyttämällä tavalla.

Kouvolan eläinlääkintähuollon eläinlääkäripäivystyksineen järjestää Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuolto itsenäisesti. Eläinlääkintähuollon resurssitarpeen kartoitus on esitetty liitteessä 7. Uusi eläinlääkintähuoltolaki on hyväksytty ja se astuu voimaan vuoden 2026 alussa. Kaupunki varautuu vuoden 2025 aikana uuden eläinlääkintähuoltolain toimeenpanoon. Kaupungin tulee päättää eläinlääkäripalveluja koskevan järjestämisvastuun laajuudesta. Mikäli kaupunki päätty tarjoamaan lakisääteisen järjestämisvastuun ulkopuolisia palveluita, tulee näiden osalta ottaa käyttöön markkinaperusteinen hinnoittelumalli.

Ruokavirasto laatii monivuotisen valtakunnallisen eläinlääkintähuollon ohjelman (EHO), joka ohjaa aluehallintovirastoja ja kuntia näiden omien suunnitelmien laadinnassa. Valtakunnallinen EHO-ohjelma on laadittu vuosille 2015–2025. EHO on osa valvonta-asetuksen mukaista elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa (VASU) ja ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa (Ymppi-ohjelma).

16.1 Valtakunnalliset painopisteet

Elintarvikeketjun monivuotisessa kansallisessa valvontasuunnitelmassa 2025–2028 on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osalta määritelty vuoden 2025 painopisteet (liite 6). Vuoden 2025 valtakunnallisista painopisteistä Kouvolan eläinlääkintähuoltoa koskevat seuraavat painopisteet:

Vastuullisuus ja kestävyys

- Eläinlääkärien lääkitsemisvalvonta
 - Avi keskittyy eläinlääkäreiden valvonnassa erityisesti lääkkeiden varalle luovutuksen ehtojen täyttymiseen, väärinkäyttöön soveltuvien lääkkeiden hankkimiseen ja vastaanotolta luovuttamiseen sekä antibioottien käyttötietojen toimittamisen tarkastamiseen.

Teknologia ja tieto

- Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteröinnin valvonnan tehostaminen
 - Kaupungineläinlääkärit tarkistavat rekisteröintiasiat muiden tilakäyntien yhteydessä.
 - Valvontaeläinlääkärit valvovat eläintenpitopaikkojen rekisteröintiä eläinten hyvinvoinnin valvonnan yhteydessä.

Erityiset painopisteet/tehostamisen tarvetta aiempien tulosten perusteella

- Siipikarjan salmonellavalvonnan tehostaminen
 - Erityistä huomiota tulee kiinnittää valvonnan toteutumiseen MMMa 316/2021 mukaisesti, tarkastuskäyntien dokumentointiin ja tarkastuskertomusten laatuun.

Lisäksi aluehallintovirastokohtainen painopiste aiheesta, joka tarvitsee alueella erityistä painotusta.

16.2 Eläinten terveyden valvonta

16.2.1 Eläintautivalmius

Poikkeustilanteessa valmiuseläinlääkärit sekä tarvittava määrä muita praktikkoeläinlääkäreitä siirtyy hoitamaan aluehallintoviraston määräämiä eläintautitehtäviä. Poikkeustilanteissakin tulee turvata välttämättömien eläinlääkintähuollon tehtävien hoito. Tämä tapahtuu nimeämällä vähintään kaksi eläinlääkärinä hoitamaan peruseläinlääkintähuoltoa.

Valmiuseläinlääkärit osallistuvat valmiuseläinlääkäreille järjestettäviin koulutuksiin ja kaikki kaupungineläinlääkärit aluehallintoviraston järjestämille mm. eläintautivalmiutta ylläpitäville neuvottelupäiville.

16.2.2 Eläintautiepäilyt ja -tapaukset

Eläintautiepäilytapauksissa kaupungineläinlääkäri ilmoittaa asiasta läänineläinlääkärille, myös päivystysaikaan. Läänineläinlääkäri antaa tarvittavat jatko-ohjeet.

16.2.3 Eläintautien ilmoittaminen

Kaupungineläinlääkärit ilmoittavat Ruokaviraston ohjeen mukaan kuukausittain aluehallintovirastoon epäilyistä tai todetuista eläintaukeista. Helposti leviävästä, vaarallisesta tai uudesta vakavasta eläintaudista ilmoitetaan läänineläinlääkärille välittömästi, myös päivystysaikaan. Jos kaupungineläinlääkäri epäilee zoonoosia, hän ilmoittaa asiasta tarvittaessa myös ympäristöterveyspäällikölle. Ympäristöterveyspäällikkö välittää tiedon edelleen epidemiaselvitystyöryhmälle.

16.2.4 Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkastus

Pakollinen salmonellavalvonta koskee siipikarjatiloja, uudistuseläimiä tuottavia sikaloita ja keinosiemennyssonneja tai raakamaitoa tuottavia nautatiloja. Siipikarjatiloja, joita pakollinen salmonellavalvonta koskee, on valvonta-alueella kaksi. Yksi tila on suurempi yksikkö, toinen tila on pieni ja myy kananmunia suoraan tilalta. Isossa siipikarjayksikössä virallinen näytteenotto ja tarkastus tehdään salmonellavalvontasuunnitelman mukaan kerran vuodessa ja muissa joka kolmas vuosi. Tiloja valvoo eläinlääkäreiden työnjaon mukaan se eläinlääkäri, jolle on vastuutettu siipikarjan salmonellavalvonta.

Valvonta-alueella ei ole tiedossa uudistuseläimiä tuottavia sikaloita eikä sellaisia maatiloja, jotka myyvät raakamaitoa > 2500 kg vuodessa.

Vapaaehtoiseen terveystarkkailuun (lampaiden ja vuohien maedi-visna) kuuluvia tiloja on neljä. Tarkastukset tiloille tekevät ja ko. tilojen tarkkailusta vastaavat kyseisiä tiloja hoitavat eläinlääkärit.

16.2.5 Vesiviljelylaitosten terveystarkkailu

Kouvolan alueella ei ole varsinaisia vesiviljelylaitoksia. Alueella on kaksi luonnonravintolammikkoa. Vapaaehtoiseen BKD-tarkkailuohjelmaan kuuluvia lammikoita ei ole.

Muu eläintautitarkkailu

Ruokaviraston mahdollisesti pyytämiä seuranta-näytteitä ottavat tarvittaessa kaikki kaupungineläinlääkärit.

16.3 Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti

Kunnaneläinlääkäri valvoo virka-alueellaan eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevien säännösten noudattamista aluehallintoviraston ja ELY-keskuksen ohella. Kaupungineläinlääkärit tarkastavat myös eläinten merkintää muiden tilakäyntien yhteydessä ja kehottavat eläintenpitäjää tarvittaessa tekemään tarpeelliset ilmoitukset. Tarkkailueläinlääkäri neuvoa myös eläinsuojelukäynnillä asianosaisia eläinten merkinnöistä.

Koirien tunnistusmerkintä- ja rekisteröintipakko tuli voimaan vuoden 2023 alusta. Kaikki koirat on ilmoitettava Ruokaviraston hallinnoimaan koirarekisteriin. Koirien rekisteröintiä valvovat aluehallintovirastojen ja kuntien virkaeläinlääkärit. Tarkkailueläinlääkärit valvovat koirien rekisteröintiä eläinsuojelutarkastusten yhteydessä. Jos rekisteröinnissä ilmenee puutteita, asiassa annetaan kirjallinen kehoitus puutteen korjaamiseksi.

Yhteisvastaanotolla koirien rekisteröintiä Ruokaviraston koirarekisteriin ei tällä hetkellä valvota rutiininomaisesti eläinlääkärikäyntien yhteydessä.

16.4 Eläinten lääkitsemisen tarkkailu

Lääkitsemislain mukaisia tarkkailuviranomaisia ovat Ruokavirasto, aluehallintovirastot sekä kunnaneläinlääkärit aluehallintoviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa. Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa mm. lääkkeiden luovutuksen varalle terveydenhuoltotiloille.

Kaupungineläinlääkärit ovat tehneet aluehallintoviraston määräyksen perusteella hevostallien eläinsuojelutarkastusten yhteydessä lääkkeiden käytön tarkastuksen.

16.5 Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

Tässä yhteydessä käsitellään vain elävien eläinten sekä eläimistä saatavien tuotteiden (pois lukien elintarvikkeet) sisämarkkinakauppaa, vientiä ja tuontia.

16.5.1 Sisämarkkinakauppa

Sisämarkkinakauppaan liittyviä tarkastuksia tehdään tarvittaessa aluehallintoviraston määräyksestä. Toimenpiteisiin tulee ryhtyä myös aina, mikäli epäillään alueella olevan laittomasti tuotuja eriä. Näitä tarkastuksia hoitavat työnjaon mukaan kaikki praktikkoeläinlääkärit. Tiettyjä tuotteita tai eläimiä valtiosta toiseen siirtävien toimijoiden on haettava Ruokavirastosta suostumusta tai lupaa. Ruokavirasto ilmoittaa tapauskohtaisesti suostumuksista ja luvista aluehallintovirastoon, joka ilmoittaa asioista kaupungineläinlääkäreille.

Mikäli kaupungineläinlääkäri epäilee tai toteaa jonkin laittomasti tuodun erän, ottaa hän yhteyttä läänineläinlääkäriin. Jatkotoimenpiteet suunnitellaan yhdessä läänineläinlääkärin kanssa.

Sisämarkkinaviennissä viejä pyytää kunnaneläinlääkäriä suorittamaan tarkastuksen. Todistus tehdään TRACES-järjestelmään.

16.5.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Viejä pyytää kunnaneläinlääkäriä tarkastamaan vietävän erän selvitettyään ensin vientimaan vaatimukset. Muiden eläinten kuin lemmikkien todistukset tulee tehdä Ruokaviraston laatimilla eläinterveystodistuksilla.

Venäjälle vietävien elävien eläinten ja eläinperäisten tuotteiden vientitarkastuksen voi suorittaa vain erillisen Ruokaviraston tentin läpäissyt virkaeläinlääkäri. Kouvolassa ko. tentin suorittaneita on 1–2 virkaeläinlääkäriä.

16.5.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

EU:n ulkopuolelta tuotavat eläimet ja niistä saatavat tuotteet saapuvat maahan eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman kautta. Ruokavirasto vastaa eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista ko. asemilla.

Mikäli kaupungineläinlääkäri epäilee, että paikkakunnalle on tuotu eläin tai tuote-erä laittomasti, on hänen suoritettava erän/eläimen sekä asiakirjojen tarkastus. Tilanteen mukaan otetaan yhteyttä aluehallintovirastoon tai Ruokavirastoon, jotka tekevät mahdollisen hallintopäätöksen asiassa. Aluehallintovirasto voi myös pyytää kunnaneläinlääkäriä suorittamaan tietyn eläimen tai erän tarkastuksen.

16.6 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Uusi laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023) tuli voimaan vuoden 2024 alusta. Lain valvonta kuuluu kunnan alueella kunnaneläinlääkärille, poliisille tai terveystarkastajalle. Valvonta-alueella eläinsuojelutarkastuksia tekee virka-aikana kaksi valvontaeläinlääkäriä, ja tarkastukset tehdään parityönä. Joskus valvontaeläinlääkärin työparina voi olla myös terveystarkastaja, kaupungineläinlääkäri, läänineläinlääkäri, avustaja, harjoittelija tai muu, esim. kennelneuvoja tai meijerin tuotantoneuvoja. Molempien valvontaeläinlääkärien ollessa poissa kaupungineläinlääkärit hoitavat akuutit eläinsuojelutapaukset. Sijaistuskäytännöistä sovitaan erikseen. Päivystysaikana kiireelliset eläinsuojelutapaukset hoitaa päivystävä eläinlääkäri tai poliisi.

Tarkastukset tehdään ennalta ilmoittamatta aina, kun se on mahdollista. Jos asiakas ei ole tarkastushetkellä kotona, siirretään tarkastus myöhemmälle ajankohdalle tai jätetään asiakkaalle soittopyyntö, jolloin asiakkaan kanssa sovitaan uusi tarkastusajankohta. Jokaisesta tarkastuksesta tehdään tarkastuspöytäkirja. Mikäli tarkastuksella todetaan, että lakia eläinten hyvinvoinnista ja sen nojalla annettuja säädöksiä on rikottu, valvontaeläinlääkäri voi kehottaa omistajaa korjaamaan tilanteen. Mikäli rikkomus ei ole lievä ja korjattavissa tarkastuskäynnin aikana, voidaan antaa määräyksiä tai kieltoja. Tarvittaessa myös muita hallintopakkomennettelyjä voidaan käyttää. Määräyksien, kieltojen tai muiden hallintopakkojen käytön yhteydessä tehdään hallintopäätös, ja eläinten omistajaa tai haltijaa kuullaan hallintolain mukaisesti ennen päätöksen antamista. Kehotuksille ja määräyksille annetaan määräaika. Määräajan jälkeen tehdään uusintatarkastus, jossa katsotaan, onko määräyksiä noudatettu. Uusintatarkastuksella voidaan tarvittaessa antaa uusi määräaika. Mikäli omistaja ei noudata määräyksiä tai laiminlyönnit ovat toistuvia tai erityisen vakavia, asiasta voidaan tehdä tutkintapyyntö poliisille. Kaikista eläinsuojelupäätöksistä toimitetaan kopio aluehallintovirastolle ja poliisille. Aluehallintovirastoon asiakirjat ja laskutuspyynnöt toimitetaan vuoden 2024 alusta alkaen sähköisen lomakkeen kautta. Poliisille tutkintapyynnöt ja tiedoksi annettavat päätökset toimitetaan sähköpostitse. Tarkastuspöytäkirjat ja päätökset arkistoidaan

valvontaeläinlääkäriin huoneessa. Eläinsuojelupäätökset tehdään Dynasty-järjestelmässä, jossa ne myös arkistoidaan.

Jos tilanne on akuutti ja tilanne tuottaa vakavaa vaaraa eläinten hyvinvoinnille, eläimille voidaan tarvittaessa eläinten hyvinvointilain 97 §:n mukaisena kiiretoimenpiteenä järjestää väliaikainen hoitopaikka muualta, hankkia eläinlääkäriä hoitoa tai eläin voidaan lopettaa tai myydä tapauksesta riippuen (eläinten hyvinvointilaki 98§). Väliaikaisesta hoidosta tehdään aina hoitosopimus eläinhoitolan kanssa. Pieneläimet toimitetaan Kouvolan seudun eläinsuojeluyhdistyksen hoitoon tai muulle eläinsuojeluyhdistykselle. Hevosten tai muiden tuotantoeläinten pysyvää hoitopaikkaa kunnalla ei ole olemassa ja hevosille ja muille eläimille on järjestetty erikseen tilat tarvittaessa yhteistyötahojen avulla.

16.6.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Epäilyyn perustuvia tarkastuskäyntejä on tehty vuosittain keskimäärin noin 300 kpl. Toukokuusta 2022 lähtien Kouvolassa on ollut kaksi kokoaikaista valvontaeläinlääkärinä, minkä myötä eläinsuojelukäynnit on pääsääntöisesti tehty kahden valvontaeläinlääkäriin parityönä. Jos toinen valvontaeläinlääkäristä on poissa, tarkastuksille pyydetään työpariksi terveystarkastaja tai praktikkoeläinlääkäri. Mikäli on epäily uhkaavasti tai väkivaltaisesti käyttäytyvästä eläimen omistajasta tai siitä, että eläimen omistaja tai haltija estää muuten tarkastuksen suorittamista, pyydetään poliisilta virka-apua. Hankalissa ja pitkittyneissä eläinsuojelutapauksissa voidaan pyytää myös apua läänineläinlääkäriltä tai pyytää tapauksen siirtoa aluehallintoviraston hoidettavaksi.

Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus suoritetaan eläinsuojeluilmoituksen perusteella, jos tarkastuskäynti ylittyy. Kuntalaiset voivat jättää eläinsuojeluilmoituksen valvontaeläinlääkärille joko puhelimitse, sähköpostitse, kaupungin internet-sivuilla löytyvän lomakkeen kautta tai suoraan suullisesti. Lisäksi Suomen Eläinsuojeluyhdistys ry välittää saamiaan sähköisiä eläinsuojeluilmoituksia valvontaeläinlääkärille sähköpostitse. Tarkastuskäynnit suoritetaan kiireellisyysjärjestyksessä. Valvontaeläinlääkäreillä on käytössä neliportainen kiireellisyysluokitusjärjestelmä uusille ilmoituksille.

Valvontaeläinlääkärit ja poliisin nimeämä eläintutkija ovat aloittaneet yhteiskäynnit eläinsuojelukohteisiin vuoden 2024 keväällä. Yhteiskäyntipäivä on pyritty järjestämään kerran kolmessa viikossa poliisin työvuorokierron mukaisesti.

16.6.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Eläinten hyvinvointilain mukaan voidaan tarkastuksia tehdä ilman epäilyä sellaisiin paikkoihin, joiden tulee tehdä toiminnastaan ilmoitus tai hakea toiminnalleen lupa aluehallintovirastosta. Tällaisia kohteita ovat mm. suuret kennelit, hevostallit, eläinkaupat, kotieläinpihat sekä pieneläinhoitolat. Eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman (EHO) mukaan tällaiset paikat on tavoitteena tarkastaa kerran vuodessa. Kouvolassa tähän tarkastustiheyteen ei olla päästy, koska epäilyyn perustuvat tarkastukset vievät suurimman osan valvontaresurssista. Riskinarvioinnin päivitys on suunniteltu tehtävän vuoden 2025 aikana. Kouvolassa ilmoitustenvaraisten kohteiden valvonnasta vastaavat valvontaeläinlääkärit.

16.6.3 Eläinkuljetukset

Kaupungineläinlääkärit tarkastavat tarvittaessa pitkien eläinkuljetusten reittisuunnitelmia vientitarkastuksien yhteydessä. Valvontaeläinlääkärit tarkastavat aluehallintoviraston pyynnöstä eläinkuljetusajoneuvoja.

16.7 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Ruokavirasto laatii vuosittain kansallisen sivutuotevalvontasuunnitelman riskinarviointiin perustuen ja kunta valvoo suunnitelman mukaan hyväksymiään ja rekisteröimiään laitoksia ja toimijoita sekä osaa Ruokaviraston hyväksymistä laitoksista.

Tällä hetkellä valvonta-alueella sijaitsee yksi polttolaitos, yksi biokaasulaitos ja kaksi kompostointilaitosta. Kompostointi- ja biokaasulaitosten valvonta kuuluu Ruokavirastolle. Kunnaneläinlääkärit voivat valvoa laitoksia valtakunnallisen sivutuotevalvontasuunnitelman mukaisesti. Polttolaitos on pieneläinkrematorio, jonka valvonnasta vastaavat valvontaeläinlääkärit.

Valvonta-alueella on viisi elintarvikelain mukaista hyväksyttyä elintarvikehuoneistoa, joissa voi syntyä sivutuotelainsäädännön mukaisia sivutuotteita. Näiden laitosten valvonnasta vastaa hygieenikkoeläinlääkäri ja sivutuotevalvontaa tehdään laitoksissa suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan tarkastusten yhteydessä.

16.7.1 Sivutuotteita käyttävät toimijat

Haaskaruokintapaikkoja valvonta-alueella on neljä ja nämä on viety haaskarekisteriin. Valvottavat kohteet valitaan Ruokaviraston valvontasuunnitelman perusteella ja riskiperusteisesti. Haaskojen valvonnasta vastaavat valvontaeläinlääkärit.

16.7.2 Sivutuotteiden hautaaminen

Valvonta-alue kuuluu sivutuotteiden osalta ns. keräilyalueeseen eikä sivutuotteiden hautaaminen ole sallittua. Valvontaa tehdään muun tilalla tapahtuvan valvonnan yhteydessä tai jos epäillään väärinkäytöksiä. Myös Ruokaviraston sivutuotevalvontasuunnitelman mukaisesti voidaan kohdentaa valvontaa. Ruokavirastosta saatavan haudattujen ja kotiteurastettujen nautojen listan perusteella kaupungineläinlääkäri voi kohdentaa valvontaa sellaisiin tiloihin, joiden epäillään hautaavan sivutuotteita. Lisäksi tarkastuksia tehdään epäilyilmoitusten perusteella. Eläinperäisten sivutuotteiden valvontaa hoitavat valvontaeläinlääkärit.

16.8 Ehdollisuuden valvonta

Ehdollisuuden valvonta kuuluu aluehallintovirastolle. Aluehallintovirasto voi kohdentaa valvontaa kunnan tekemän tarkastuksen perusteella, mikäli tarkastuksella havaitaan laiminlyöntejä ehdollisuudenehtojen indikaattoreissa.

16.9 Eläinlääkäripalvelujen järjestäminen

16.9.1 Peruseläinlääkäripalvelu

EHO:n mukaan peruseläinlääkäripalvelua on puhelinneuvonta, sairaanhoito, terveydenhoito, eläinten lopetus sekä todistusten antaminen. Virka-aikana puhelinneuvontaan osallistuvat sekä kaupungineläinlääkärit että eläintenhoitajat. Yhteisvastaanotolla on käytössä keskitetty ajanvarausnumero arkisin klo 8–16. Ajanvaraus ja eläinlääkäreiden puhelinaika on arkisin klo 8–9.30, jonka jälkeen puhelut menevät vastaajaan. Kiireisissä asioissa asiakas voi jättää vastaajaan soittopyynnön. Vastaajaviestit tarkistetaan vähintään puolen tunnin välein. Osa pieneläinten toimenpiteistä (esim. rokotus ja lopetus) on varattavissa myös nettiajanvarauksen kautta. Päivystysaikaan puhelinneuvontaa antaa päivystävä kaupungineläinlääkäri. Päivystysaikaan neuvonta on maksullista.

Kaikki praktikkoeläinlääkärit hoitavat alueen peruseläinlääkäripalveluun kuuluvia tehtäviä ja sekä suur- että pieneläimiä. Valvonta-alueella tuotantoeläinten hoito on järjestetty valtaosin kaupungineläinlääkäreiden toimesta. Kaksi tämänhetkisistä viranhaltijoista on tuotantoeläinten terveyden- ja sairaanhoidon erikoiseläinlääkäreitä. Hevosten ja pieneläinten osalta kaupungineläinlääkärit hoitavat perustason eläinlääkintää ja terveydenhuoltoa. Tähän sisältyy mm. rokotukset, kissojen kastraatit ja sterilaatiot sekä koirien kastraatit. Tällä hetkellä kaksi kaupungineläinlääkäriä tekee vähäisessä määrin perustason ylittäviä toimenpiteitä (mm. koirien sterilaatioita). Hevosten ja pieneläinten osalta suurin osa peruseläinlääkäripalveluista hoituu yksityisten eläinlääkäreiden toimesta.

16.9.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan on järjestettävä hyötyeläimille valtakunnallisten terveydenhuolto-ohjelmien mukaiset palvelut. Tällä hetkellä tällaiset terveydenhuolto-ohjelmat ovat olemassa naudoilta ja sioilta (Naseva ja Sikava).

Terveydenhuoltokäynnit on pystytty hoitamaan kysyntää vastaavasti. Osalla tiloista on terveydenhuoltosopimus yksityisen eläinlääkärin kanssa.

16.9.3 Yksityinen palvelutarjonta

Kouvolassa on kaksi useamman eläinlääkärin yksityistä pieneläinklinikkaa sekä neljä yhden eläinlääkärin pieneläinklinikkaa/pieneläinvastaanottoa. Nämä hoitavat suuren osan alueen pieneläinten eläinlääkäripalveluista arkisin. Alueen klinikoilla pystytään suorittamaan myös hyvin vaativia toimenpiteitä pieneläimille. Yksityiset pieneläinklinikat ovat avoinna pääasiassa arkisin klo 8–18 välillä, yksi pieneläinklinikka päivystää ympärivuorokautisesti lähes joka päivä.

Kouvolan alueella toimii myös ainakin kolme yksityistä eläinlääkäriä, jotka tarjoavat eläinlääkintäpalveluja hevosille. Kouvolassa toimii myös kolme hevosklinikkaa. Muutama yksityinen eläinlääkäri tekee Kouvolan alueella hyvin pienimuotoisesti tuotantoeläinpraktiikkaa.

16.9.4 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan on järjestettävä kaikkien alueellaan olevien kotieläinten kiireellinen eläinlääkäriapu kaikkina vuorokaudenaikoina. Lain mukaan päivystys on järjestettävä vähintään maakunnan kokoisina päivystysalueina ja eriytettynä suur- ja pieneläinpäivystyksenä. Päivystysalueella on lain mukaan oltava keskitetty yhteydenottopalvelu.

Kouvolassa päivystysalue kattaa Kouvolan kaupungin alueen. Päivystäviä eläinlääkäreitä ovat kaikki 6 kaupungineläinlääkäriä. Tarvittaessa pyritään ostamaan päivystyspalvelua ulkopuolisilta eläinlääkäreiltä, jotta päivystystyön kuormitus ei kasva liialliseksi. Arkisin klo 8–16 välillä kaikki kaupungineläinlääkärit hoitavat kiireellisiä potilaita. Yhteisvastaanoton ajanvarausjärjestelmään varataan erikseen akuuttipotilaille aikaa. Arkisin klo 16–08 ja viikonloppuisin koko alueella päivystää yksi eläinlääkäri, joka hoitaa sekä suur- että pieneläimet. Päivystystä ei ole pystytty toteuttamaan eriytettynä nykyisellä päivystysalueella, koska tämä edellyttäisi lisäresursseja. Maakunnallista päivystysaluetta ei myöskään ole toistaiseksi pystytty toteuttamaan.

Päivystysten eriyttäminen on EHO:n mukaan mahdollista toteuttaa myös osa-aikaisesti tai remissiotyyppisesti siten, että kunnalla on sopimus kiireellistä hoitoa vaativien potilaiden lähettämistä jollekin pieneläinvastaanotolle. Kouvolan kaupungilla ei ole sopimusta potilaiden lähettämistä jatkohoitoon, mutta käytännössä pieneläimet on tarvittaessa lähetetty jatkohoitoon

yksityisiin eläinsairaaloihin tai Yliopistolliseen eläinsairaalaan Helsinkiin ja hevoset Helsingin yliopiston hevossairaalaan.

Valvonta-alueella on keskitetty yhteydenottopalvelu. Päivystysaikaan eläinten omistajat ottavat yhteyttä yhteen maksulliseen puhelinnumeroon, jonka kautta puhelut yhdistyvät kulloinkin päivystysvuorossa olevalle eläinlääkärille. Puhelun hinta on Kouvolan ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen. Voimassa oleva maksutaksa on nähtävissä internetsivuilla.

16.9.5 Saatavuus- ja laatutavoitteet

Suurin osa potilaista hoidetaan ajanvarausperusteisesti. Kiireelliset potilaat pystytään yhteisvastaanotolla hoitamaan siirtämällä tarpeen mukaan ajanvarauspotilaita toiselle yhteisvastaanoton eläinlääkärille. Tämä parantaa eläinlääkäripalvelun laatua ja auttaa eläinlääkäreiden työssäjaksamisessa.

Eläinlääkäripalveluiden saatavuus toteutuu Kouvolassa vähintään EHO:n vaatimusten mukaisesti. Kiireetön vastaanottoaika järjestyy pääsääntöisesti alle viikossa. Jonotusajat leikkauksiin vastaavat EHO:ssa määritellyt. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit järjestyvät pääasiallisesti 1–2 viikon sisällä yhteydenotosta. Yhteisvastaanoton keskeinen sijainti mahdollistaa sen, että pääosa asiakkaita saa palvelun alle viidenkymmenen kilometrin etäisyydeltä.

Vuodesta 2017 on eläinlääkintähuollon nettisivuilla ollut palautekysely eläinlääkäripalveluista. Tarvittaessa palautetta käsitellään esimiesten ja/tai eläinlääkäreiden kesken ja palaute otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon palvelujen kehittämisessä.

Asiakasvalituksia eläinlääkäripalveluista on tullut suhteellisen vähän. Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnalta on tarvittaessa pyydetty lausunto, mikäli eläimen omistaja on tehnyt eläimen hoidosta kirjallisen valituksen. Vuosien 2010–2024 aikana lautakunnasta on pyydetty kymmenen lausuntoa. Lisäksi aluehallintovirasto on käsitellyt muutamia kanteluita eläinlääkäriin toiminnasta joko virka- tai praktiikkatehtävissä. Valvontaeläinlääkäriin toiminnasta on myös tehty muutama kantelu aluehallintovirastoon. Avin käsittelemissä kanteluissa ei ole todettu huomautettavaa eläinlääkäreiden toiminnassa.

Kouvolan kaupungin eläinlääkäriin toiminnan kattava vastuuvakuutus korvaa 5 000 000 euroa henkilö- ja esinevahingossa sekä 500 000 euroa taloudellisessa vahingossa.

16.9.6 Toimitilat

Eläinlääkintähuoltolaki edellyttää kuntaa järjestämään eläinlääkäripalveluja varten tarpeelliset toimitilat, mikäli kunta tuottaa nämä palvelut itse kokonaan tai osittain.

Yhteisvastaanottotiloissa on jokaiselle eläinlääkärille erillinen toimenpide/toimistohuone sekä yhteisiä tiloja (mm. leikkaushuone, hammashoito/pesuhuone). Yhteisvastaanottotiloissa on myös henkilökunnan sosiaalitilat ja peseytymismahdollisuus, työvaatteiden huoltotilat sekä sijaisen/päivystäjän yöpymistilat.

16.9.7 Välineresurssit

Eläinlääkintähuoltolaki edellyttää kuntaa järjestämään eläinlääkäripalveluja varten tarpeelliset työvälineet, mikäli kunta tuottaa nämä palvelut itse kokonaan tai osittain.

Jokaisella eläinlääkärillä on kaupungin tarjoamat tietotekniikka- ja puhelinlaitteet. Yhteisvastaanotolle on hankittu riittävä määrä perusvälineitä (säädetävät toimenpidepöydät ja leikkauspöydät,

instrumentteja, autoklaavi, ultraäänilaite), jotka ovat kaikkien kaupungineläinlääkäreiden käytettävissä. Yhteisvastaanoton varustukseen kuuluu myös röntgen- ja laboratoriolaitteistot.

16.9.8 Ostopalvelut

Tällä hetkellä eläinlääkintähuollossa ei ole käytössä ostopalveluja.

16.9.9 Laboratoriopalvelut

Omistajat lähettävät itse lypsylehmien maitonäytteet tutkittavaksi. Maitonäytteiden vastaukset tulevat omistajalle. Veri- ja virtsanäytteet tutkitaan pääsääntöisesti vastaanoton omien laitteiden avulla. Osa verinäytteistä lähetetään postitse eläinlääkärin toimesta yksityisiin laboratorioihin, pääasiassa Movet- ja Idexx-laboratorioihin.

Kaupungineläinlääkärit tutkivat itse iho- ja korvanäytteitä. Ulostenäytteet lähetetään ulkopuoliseen laboratorioon (Ruokavirasto, Movet, Idexx) tutkimustyyppistä riippuen.

Raadonavausnäytteet lähetetään Ruokavirastoon postitse. Tartuntavaarallisten näytteiden lähettämisessä noudatetaan Ruokaviraston ohjeita.

17 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Valvontasuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain laadittavalla yhteenvedolla. Arvioinnissa käydään läpi toimialoittain tarkastustavoitteiden toteutuminen, toteutuneet näytteenottomäärät, valvontaprojektien toteutuminen, epidemiat, henkilöstön osaamisen kehittäminen, toimijoille annetut koulutukset, voimavarat ja valvonnan kehittämistarpeet. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi viedään teknisen lautakunnan lupajaoston hyväksyttäväksi ja se raportoidaan myös keskusviranomaisille.

Liitteet

1. Valvonnan volyymit
2. Elintarvikevalvonnan valtakunnalliset painopisteet 2025–2028
3. Elintarvikevalvonnan valvonnassa olevat kohdetoiminnot ja tarkastussuunnitelma 2025
4. Terveysturvallisuuslain mukaiset suunnitelmalliset tarkastukset ja näytteenotto 2025
5. Tupakkavalvonnan kohdemäärät ja tarkastussuunnitelma 2025
6. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan valtakunnalliset painopisteet 2025–2028
7. Eläinlääkintähuollon resurssitarpeen kartoitus

Viitteet:

[Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2025-2028](#)

[Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2025-2028](#)

[Ohje valvontayksikön elintarvikevalvontasuunnitelmasta.](#)

[Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma 2025-2028](#)

[Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma 2025-2028](#)

[Eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma \(EHO\) 2015-2025](#)

Vuosi	2021	2022	2023	2024	2025
Lausunnot	58	41	52	40	40
Ilmoitukset					
elintarvikevalvonta	80	114	177	153	160
terveydensuojelu	41	27	44	23	25
Hakemukset					
elintarvikevalvonta	0	1	2	1	1
terveydensuojelu	0	1	1	0	0
tupakkalaki	10	6	11	9	10
lääkelaki	6	0	5	5	5
Valvottavien toimipaikkojen lukumäärä					
elintarvikevalvonta	694	634	630	664	608
alkutuotanto	734	934	930	972	760*
terveydensuojelu	494	487	470	467	502
tupakkalaki	124	132	130	118	108
lääkelaki	61	58	60	58	56
Suunnitelmalliset tarkastukset					
elintarvikevalvonta	411	401	382	365	484
terveydensuojelu	162	142	160	150	167
tupakkalaki	70	71	49	32	19
lääkelaki	29	30	18	10	7
Muut tarkastukset					
elintarvikevalvonta	33	31	33	35	35
terveydensuojelu	116	156	145	129	140
tupakkalaki	0	1	1	2	2
lääkelaki	0	0	0	0	0
eläinsuojelu	340	191	280	290	300
Hallinnolliset pakkokeinot	7	7	22	44	16
Seuraamusmaksut	-	-	-	9**	12
Näytteenotto ja mittaus					
elintarvike	37	91	46	32	30
terveydensuojelu	357	329	322	339	276
asumisterveysmittaukset (mm. melu, radon, sisäilman laatu)	23	22	22	34	25
Eläinlääkintähuollon potilaskäynnit	8090	9289	9269	8500	9000

*Vuonna 2024 päivitettiin peltoviljelykohteet

**Seuraamusmaksunmääräminen on aloitettu vuoden 2024.

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2025–2028 Osa 2: Toimenpiteet päämäärien saavuttamiseksi – valvonnan painopisteet
 Elintarviketurvallisuus, rehut ja luonnonmukainen tuotanto
 Ruokavirasto

KEHITTÄMISTEEMA	PAINOPISTE	2025	2026	2027	2028
Valmius, varautuminen ja huoltovarmuus					
	-				
Vastuullisuus ja kestävyys					
Teknologia ja tieto					
	Sähköisen asiointin ja raportoinnin kehittäminen 1. Rehualan toimijoiden sähköisen asiointin jatkokehittäminen ja laajentaminen (SALLI). Rehualan toimijoilta kerättävien vuosi-ilmoitustietojen sähköisen hyödyntämisen, raportoinnin ja tilastoinnin kehittäminen (Qlik, avoin tieto).	Kehittää sähköisiä asiointijärjestelmiä sekä valvonnassa kerättävien tietojen avoimuutta ja hyödynnettävyyttä: Ruokavirasto	Kehittää sähköisiä asiointijärjestelmiä sekä valvonnassa kerättävien tietojen avoimuutta ja hyödynnettävyyttä: Ruokavirasto		
	2. Elintarvikealan toimijoiden ja valvojien HACCP-osaamisen lisääminen.		Aloitus 2026. Ruokavirasto suunnittelee ja ohjaa.		
	Lämpötilahallinta elintarvikehuoneistoissa 3. Rekisteröityjen ja hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen lämpötilahallintaan liittyvät asiat valvotaan	Valvontatietojen 2023-2024 analysointi Yhteenveto valvontatuloksista Mahdollisten jatkotoimenpiteiden suunnittelu: Ruokavirasto			

KEHITTÄMISTEEMA	PAINOPISTE	2025	2026	2027	2028
	yhdenmukaisesti, kattavasti ja riittävällä tiheydellä.				
	Valvojan työkalupakki Painopisteen kokonaistavoitteena on valvontaviranomaisten hallinnollisen osaamisen vahvistaminen	Valvojan työkalupakkiin ja käsikirjaan liittyvät koulutukset: Ruokavirasto			
	<i>Alustava:</i> Histamiinivalvontaprojekti	- Koordinoi, ohjaa ja laatii yhteenvedon: Ruokavirasto - Ottaa näytteitä ja tutkituttaa: kunnat			

Suunnitelmallisen valvonnan kohdetypit		Valvonnassa olevien toimintojen lukumäärä	Suunniteltujen tarkastuksien määrä 2025
Toimintaluokka	Toimintatyyppi		
Maitoala			
	Juuston valmistus	2	4
	Maitonesteiden valmistus	2	6
Liha-ala			
	Lihavalmisteiden valmistus (kypsä)	1	6
	Raakalihavalmisteiden valmistus	1	2
Kala-ala			
	Tuoreiden kalastustuotteiden valmistus	0	0
	Kalajalosteiden valmistus	0	0
Muna-ala			
	Munapakkaamo	1	2
	Munatuotteiden valmistus	0	0
Kansalliset toiminnalliset helpotukset (ent. vähäriskinen toiminta elintarvikehuoneistossa)			
	Lihan käsittely (lahtivajat)	3	1
Vilja- ja kasvisala			
	Myllytoiminta	1	1
	Leipomotuotteiden valmistus, helposti pilaantuvia tuotteita	17	19
	Leipomotuotteiden valmistus, ei helposti pilaantuvia	9	5
	Muiden viljatuotteiden valmistus	2	6
	Kasvis-, marja- ja hedelmätuotteiden valmistus	6	5
	Pakkaamotoiminta ja kauppakunnostus	2	2
Elintarvikkeiden valmistus, ei maito/liha/kala/muna/vilja-kasvis			
	Yhdistelmätuotteiden valmistus	4	3
	Makeisten valmistus	4	6
	Juomien valmistus	0	0
	Muu valmistus (esim. kahvinpaahto)	3	2
Elintarvikkeiden myynti			
	Tukkumyynti	1	1
	Vähittäismyynti	147	90
	Muut tapahtumat (esim. torit)	2	2
	Kuluttajan tuotteiden käsittely, eläimistä saatavat elintarvikkeet	0	0
Elintarvikkeiden tarjoilu			
	Ravintolatoiminta	122	92
	Grilli- ja pikaruokatoiminta	35	13
	Kahvilatoiminta	64	25
	Pubitoiminta	21	1
	Suurtalous, laitoskeittiö	33	23
	Suurtalous, keskuskeittiö	24	29
	Suurtalous, pitopalvelu	15	9
	Suurtalous, tarjoilukeittiö	114	63
Vain ruoka-apu toimintaa			
	Ruoka-apu elintarvikkeiden luovutus	10	6
	Ruoka-apu elintarvikkeiden tarjoilu	2	0

Suunnitelmallisen valvonnan kohdetyypit		Valvonnassa olevien toimintojen lukumäärä	Suunniteltujen tarkastuksien määrä 2025
Toimintaluokka	Toimintatyyppi		
Elintarvikkeiden kuljetukset			
	Elintarvikkeiden kuljetus	15	6
	Elintarvikkeiden pakastekuljetus	6	2
	Elintarvikkeiden kuljetus jäähdytettynä	10	9
	Elintarvikkeiden kuljetus lämpimänä	5	0
Elintarvikkeiden varastointi ja pakastaminen, pakkaaminen			
	Eläinperäisten elintarvikkeiden varastointi	0	0
	Muiden kuin eläimistä saatavien elintarvikkeiden varastointi	14	9
	Elintarvikkeiden pakastaminen	0	0
	Elintarvikkeiden pakkaaminen	0	0
Elintarvikekontaktimateriaalit			
	Elintarvikekontaktimateriaalien jakelu tai markkinointi	4	1
	Elintarvikekontaktimateriaalien maahantuonti	1	0
	Elintarvikekontaktimateriaalien valmistus tai jatkojalostus	8	7
Elintarvikkeiden vienti ja tuonti			
	Maahantuonti	3	2
	Maastavienti	4	5
Elintarvikehuoneistot yhteensä		718	465
Alkutuotanto			
	Hunajantuotanto	31	0
	Kalastus	2	0
	Lihantuotanto	73	0
	Maidontuotanto	46	18
	Munantuotanto	51	0
	Peltoviljely	641	0
	Puutarhaviljely, avomaa	26	1
	Puutarhaviljely, kasvihuone	3	0
	Siitosmunantuotanto	1	0
	Vesiviljely	3	0
	Itujen tuotanto	0	0
	Sienimöt	0	0
Alkutuotanto yhteensä		877	19
Elintarvikehuoneistot ja alkutuotanto yhteensä		1595	484
Suunnitelmallisten tarkastuksien seurantatarkastuksia (arvio):			135
Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia (arvio):			35
Kaikki tarkastukset yhteensä:			654

Liikkuva elintarvikehuoneisto -tyyppikohtainen tieto (ominaisuus) sisältyy jokaiseen toimintatyyppiin.

Suunnitelmallisen valvonnan kohdetypit		Riskiluokka	Valvontakohteiden lukumäärä	Tarkastustiheys / vuosi	Suunniteltujen tarkastusten määrä 2025	Suunniteltujen näytteenottojen määrä 2025
Toimintaluokka	Toimintatyyppi					
Talousvettä toimittava laitos ja tukkuvesilaitos	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015)	3	35	1 (0,5)*	16	114
	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	2	12	0,5 (0,3)*	6	
	Vedenottamo	3	24	1	20	
	Tukkuvesilaitos	3	0	1	0	
Lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvä toiminnan järjestämispaikka	<i>Lasten ja nuorten kohteet : kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot</i>	2 - 1	26	0,25	6	
Opetuksen järjestämispaikka	<i>Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, korkeakoulu, muu aikuiskoulutus ja muut koulut ja oppilaitokset</i>	2	54	0,3	5	
Päiväkoti	<i>Päiväkoti, ryhmäperhe-päiväkoti, leikkitoiminta ja muu päivätoiminta</i>	2	56	0,3	16	
Majoitustoimintaan tarkoitettu tila	<i>Hotellit, hostellit, maatala-matkailu, lomakeskusten mökit, kasarnit jne.</i>	2 - 1	43	0,2	2	
Solariumpalvelu, ihoa rikkova toiminta ja erityistä hygieniaa edellyttävä kauneushoitola	<i>Kosmetologiset huoneistot ja laitokset, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito</i>	2 - 1	80	0,25	26	
	<i>Solarium</i>	2	6	0,2	0	

Suunnitelmallisen valvonnan kohdetyypit		Riskiluokka	Valvontakohteiden lukumäärä	Tarkastustiheys / vuosi	Suunniteltujen tarkastusten määrä 2025	Suunniteltujen näytteenottojen määrä 2025
Toimintaluokka	Toimintatyyppi					
Jatkuvaa hoitoa antava sosiaalihuollon toimintayksikkö	Lastensuojelulaitos: lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit, ammatilliset perhekodit, muut lastensuojeluyksiköt	2	17	0,3	5	
	Vanhainkoti (laitoshuolto), vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt (laitostyyppinen)		25		12	
	Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat; tehostettu palveluasuminen)		28		17	
Yleisölle avoin kuntosali, liikuntatila, sauna, kylpylä, uimahalli, maauimala ja uimaranta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä	2	4	1	4	20
	Pienet yleiset uimarannat	2	10	1	10	30
	Muut uimapaikat		6	0	0	32
	Yleiset altaat: kylpylä, uimahalli, maauimala	3	5	1	4	80
	Saunat	2	4	0,5	4	
	Yleinen liikuntatila : urheiluhalli, jäähalli, kuntosali, liikuntatila	1	59	0,2	14	
Yhteensä			494		167	276

*Jos vain jakelua

Tarkastustiheys:

2 kaksi kertaa vuodessa
 1 kerran vuodessa
 0,5 joka toinen vuosi
 0,3 kerran kolmessa vuodessa
 0,25 kerran neljässä vuodessa
 0,2 kerran viidessä vuodessa

Riskiluokat:

Luokkaan 3 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa; esimerkiksi kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkä häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä, altistusaika on pitkä (korkea riski).
Luokkaan 2 kuuluvat ne kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa, mutta terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä (keskisuuri riski)
Luokkaan 1 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa (matala riski).

Tupakkalain mukainen kohdetyyppi		Valvontakohteiden lukumäärä	Tarkastustiheys / vuosi	Tarkastustiheydellä määritelty tarkastusmäärä (tark.lkm./v)	Suunniteltujen tarkastusten lukumäärä 2025
Tupakointikiellot ja -rajoitukset	Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila	10	0,3	3	10
Tupakkatuotteiden myynti, mainonta ja esilläpito	Vähittäismyynti	97	0,25	24	20
	Tupakkatuotteiden tukkumyynti	1	0,25	0,25	0
Yhteensä		108			30
Nikotiinivalmisteiden myynti					
Vähittäismyyntipaikat		56	0,25	14	14

Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2025–2028 Osa 2: Toimenpiteet valvonnan päämäärien saavuttamiseksi – valvonnan painopisteet (Ruokavirasto)

Eläinten terveys ja hyvinvointi

KEHITTÄMISTEEMA	PAINOPISTE	2025	2026	2027	2028
Valmius, varautuminen ja huoltovarmuus					
Vastuullisuus ja kestävyys					
	Sivutuotteiden jäljitettävyys	- kunnaneläinlääkärien sivutuotevalvonnassa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että laitokseen tulevat, käsiteltävät ja lähtevät sivutuotteet ovat aina jäljitettävissä eteen- ja taaksepäin, sivutuotteiden merkinnät täsmäävät, saapuva tavara täsmää kaupallisten asiakirjojen kanssa, ja laitos varmistaa, että sivutuotteita vastaanottavalla taholla on oikeus ottaa vastaan kyseisiä sivutuotteita. - AVIt varmistavat valvontojen toteutumisen ja tarkastuspöytäkirjojen saannin.			
	Turkistarhojen lintuinfluenssan valvonta ja seuranta	Ruokavirasto valmistelee valtakunnallisen seurantasuunnitelman ja	Jatkuu	Jatkuu	Jatkuu

KEHITTÄMISTEEMA	PAINOPISTE	2025	2026	2027	2028
		tautisuojausasetuksen ohjeistuksen. AVI vastaa alueellisesta ohjauksesta. Kunnaneläinlääkärit toteuttavat tarkastus- ja näytteenottokäynnit.			
	Eläinlääkärien lääkitsemisvalvonta	Ruokavirasto valmistelee valtakunnallisen suunnitelman ja ohjeistuksen. Avi vastaa alueellisesta ohjauksesta ja tarkastuskäynneistä. Eläinlääkäreiden valvonnassa keskitytään erityisesti • lääkkeiden varalle luovutuksen ehtojen täyttymiseen • väärinkäyttöön soveltuvien lääkkeiden hankkimiseen ja vastaanotolta luovuttamiseen • Antibioottien käyttötietojen toimittamisen tarkastaminen osana valvontaa			
Teknologia ja tieto					
	Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteröinnin valvonnan tehostaminen	• Kunnaneläinlääkäri tarkistaa rekisteröintiasiat muiden tilakäyntien yhteydessä. AVI valvoo rekisteröintiä myös hallinnollisin tarkastuksin.	• Kunnaneläinlääkäri tarkistaa rekisteröintiasiat muiden tilakäyntien yhteydessä. AVI/Ruokavirasto valvoo rekisteröintiä myös hallinnollisin tarkastuksin.	• Kunnaneläinlääkäri tarkistaa rekisteröintiasiat muiden tilakäyntien yhteydessä. AVI/Ruokavirasto valvoo rekisteröintiä myös hallinnollisin tarkastuksin.	
Erityiset painopisteet/tehostamistarvetta	Siipikarjan salmonellavalvonnan tehostaminen	• Aluehallintovirasto seuraa alueellaan aktiivisesti salmonellavalvonnan			

KEHITTÄMISTEEMA	PAINOPISTE	2025	2026	2027	2028
aiempien tulosten perusteella		toteumaa ja tarvittaessa lisää alueellista ohjausta toteuman parantamiseksi - Aluehallintovirasto varmistaa tarkastuskäyntien dokumentoinnin, jotta tarkastuskäyntien toteumasta saadaan luotettavaa tietoa - Aluehallintovirasto seuraa tehostetusti tarkastuskertomusten laatua ja sitä kautta tarkastusten laatua ja lisää tarvittaessa alueellista ohjausta - Kunnaneläinlääkärit toteuttavat tarkastuskäynnit MMMa 316/2021 mukaisesti			
	AVIn ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtyminen Ruokavirastoon	Varmistetaan toiminnan ja tiedonhallinnan jatkuminen ja sujuva siirtyminen, kun tehtävät siirtyvät AVEista Ruokavirastoon			
	Avi-kohtainen painopiste – aihe, joka tarvitsee alueella erityistä panostusta				

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON RESURSSITARPEEN KARTOITUS

Kunta / Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue
Kouvola kaupunki

1. ELÄINMÄÄRÄT KUNNAN ALUEELLA, luvut ovat arvioita

a. Tuotantoeläintilat	Lkm
Nautatilat	55
Sikatilat	3
Lammas- ja vuohitilat	10
Hevostilat	300
Siipikarjatilat	1
Vesiviljelylaitokset	0
Turkistarhat	0
Tarhatun riistan tilat	2
Mehiläistarhat	30
Muut tuotantoeläinyksiköt	0
b. Lemmikit	Lkm
Arvio lemmikkien määrästä	10 000

2. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

a. Terveystuotosopimukset	
Nauta	Lkm
Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus	50
Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	45
Terveystuotospitopaikkojen osuus (% kaikista nautojen pitopaikoista)	100 %
Sika	Lkm
Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus	3
Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	2
Terveystuotospitopaikkojen osuus (% kaikista sikojen pitopaikoista)	67 %
Siipikarja	Lkm
Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus	0
Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveystuotospitopaikkojen osuus (% kaikista siipikarjan pitopaikoista)	0 %
Muut terveystuotosopimukset	Lkm
Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus	0
Pitopaikat, joilla terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
Terveystuototyön resurssitarve (htv)	0,5 htv
b. Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta	
Sairaskäynnit tiloilla (muu kuin terveystuoto)	Lkm
Sairaskäynnit virka-aikana	660
Sairaskäynnit päivystysaikana	210
Sairaskäynnit pieneläinvastaanotolla	Lkm
Sairaskäynnit virka-aikana	7600
Sairaskäynnit päivystysaikana	750
Kunnan eläinlääkäripalveluiden resurssitarve (htv)	5,5 htv

3. ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA

a. Terveystuoto	
Pakolliseen terveystuotoon kuuluvat pitopaikat	Lkm
Siipikarjan salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvat pitopaikat	2
Uudistuseläimiä tuottavat sikojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0

Pitopaikat, jotka toimittavat nautoja keinosiemennysasemille, salmonellavalvonta	0
Raakamaitoa luovuttavat nautojen pitopaikat, salmonellavalvonta	0
Vapaaehtoiseen terveysvalvontaan kuuluvat pitopaikat	Lkm
Maedi-visna / CAE	4
Tarhattujen hirvieläinten terveysvalvontaohjelma	0
Lohikalojen bakteeriperäinen munuaistauti (BKD)	0
b. Muu eläinten terveyden valvonta	0,1
Eläinten terveyden valvonnan resurssitarve (htv)	- htv

4. SIVUTUOTEVALVONTA

	Lkm
Sivutuotealan laitokset ja toimijat; hyväksyntä, rekisteröinti ja valvonta	1
Raatojen ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hävityksen valvonta, mukaan lukien kalankasvatuslaitosten sivutuotevalvonta	1
Haaskatoiminnan valvonta	4
Turkiseläinten lajinsisäisen käytön valvonta	0
Sisämarkkinakaupan, tuonnin ja viennin valvonta	15
Sivutuotevalvonnan resurssitarve (htv)	Kohdat 3+4 yht. 0,25 htv

5. ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

a. Ilmoituksenvaraiset kohteet	Lkm
Kennelit	11
Hevostallit	n. 55
Riistanhoidolliset tarhat	3
Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0
Eläinkaupat	1
Eläinhoitolat	8
b. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset	Lkm
Arvio epäilyyn perustuvista tarkastuksista	300
c. Muu eläinten hyvinvoinnin valvonta	0,1
Eläinten hyvinvoinnin valvonnan resurssitarve (htv)	2 htv